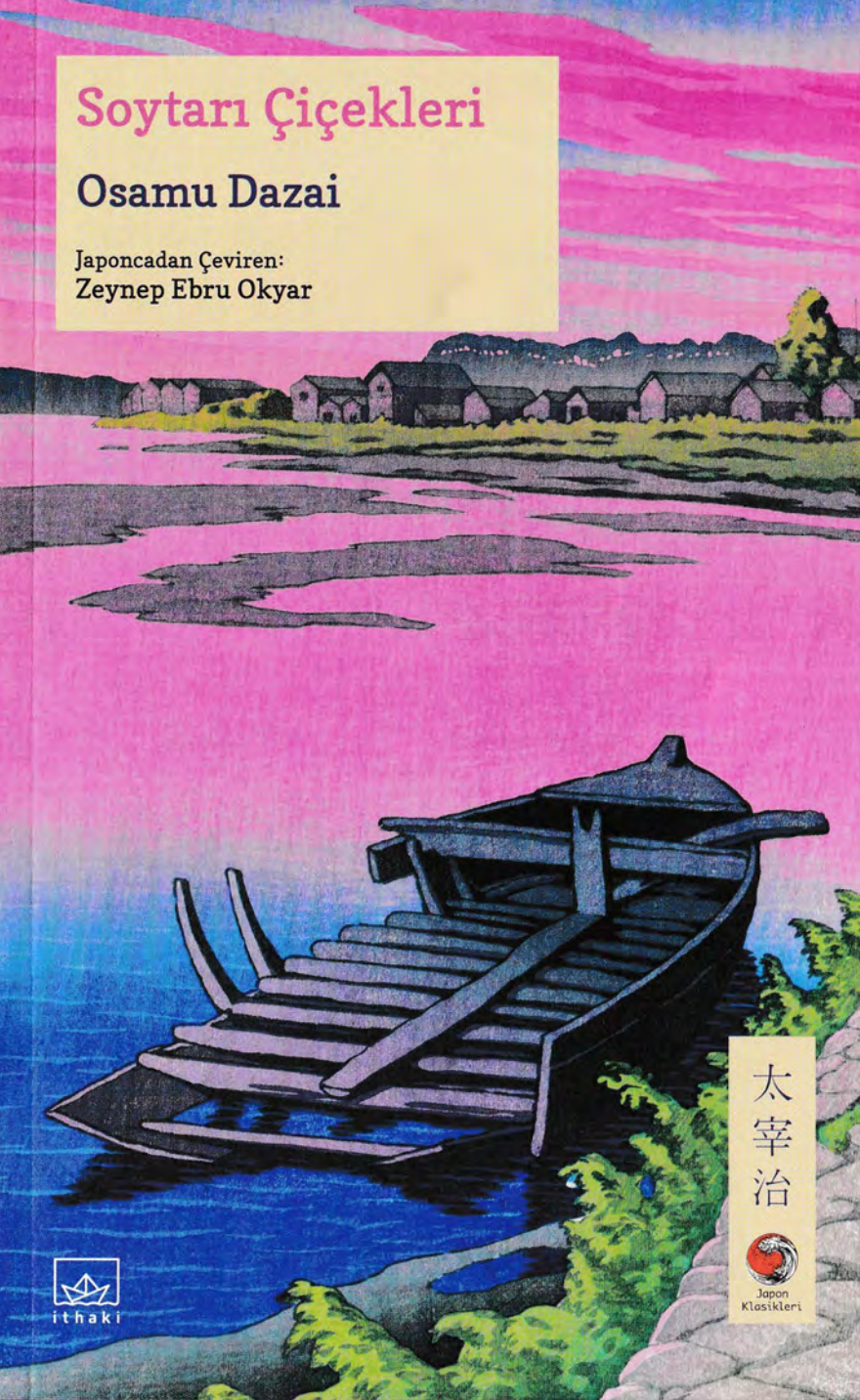
Soytarı Çiçekleri

Osamu Dazai

Japoncadan Çeviren:
Zeynep Ebru Okyar

太宰治

Japon Klasikleri

ithaki

Osamu Dazai (D. 19 Haziran 1909 – Ö. 13 Haziran 1948)

Gerçek adıyla Şuci Tsuşima. Birçok eseri modern klasik kabul edilen Dazai, hem kitapları hem de çalkantılı hayatı sebebiyle Japonya'nın en meşhur yazarlarından olmuştur. Eserlerinde en çok Ryunosuke Akutagava ve Fyodor Dostoyevski'nin izleri görülür. Erken yazarlık dönemindeyken idolü Akutagava'nın intiharı sonrasında yazma serüveni durma noktasına geldi ve kendini alkole verdi. 1929'da ilk intiharına kalkıştı ama başarısız oldu. Ertesi yıl Tokyo İmparatorluk Üniversitesi'nin Fransızca Edebiyatı bölümüne kayıt oldu. O yılın ekim ayı bir geyşayla kaçtı, ailesi tarafından resmen evlatlıktan reddedildi ve okuldan atıldı. Okuldan atıldıktan dokuz gün sonra Kamakura sahilinde bir kadınla beraber intihara kalkıştı. Kadın boğularak hayatını kaybetti ama Dazai bir balıkçı teknesi tarafından kurtarıldı. "Osamu Dazai" adıyla ilk öyküsünü 1933'te yayımladı. 1935'te hayata veda niteliğindeki eseri *Son Yıllar*'ı yazdı ve kendini asarak üçüncü intiharına kalkıştı ama başaramadı. Üç hafta sonra geçirdiği apandis ameliyatından sonra morfin bağımlısı oldu, bir yıl boyunca bağımlılıkla mücadele etmesinin ardından akıl hastanesine kapatıldı ve bir ay tedavi gördü. Çıktıktan sonra birçok eser kaleme aldı ve kısmen sakin bir hayat yaşadı. 1947'de yayımlanan *Batan Güneş* adlı romanıyla birlikte iyiden iyiye ünlü bir yazar oldu. 1948'de en bilindik eseri *İnsanlığımı Yitirirken*'i yazdı. Aynı yıl, metresiyle birlikte evlerinin yanındaki Tamagava Kanalı'nda intihar etti ve hayatını kaybetti.

ithaki

Soytarı Çiçekleri
Osamu Dazai
Orijinal Adı: 道化の華

İthaki Yayınları - 2455
Japon Klasikleri - 29

Yayın Yönetmeni: *Alican Saygı Ortanca*
Sanat Yönetmeni: *Hamdi Akçay*

Dizi Editörü: *Ömer Ezer*
Yayıma Hazırlayan: *Selin Kurugül*
Düzelti: *Ömer Ezer*
Kapak Görseli: *Hasiu Kavase*
Kapak Tasarımı: *Hamdi Akçay*
Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: *Mehmet Büyükturna*
1. Baskı, Temmuz 2023, İstanbul
ISBN: 978-605-265-199-5
Sertifika No: 63989

Türkçe çeviri © Zeynep Ebru Okyar, 2023
© İthaki, 2023

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

İthaki™ İthaki Yayıncılık Basın Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy - İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr – www.ithaki.com.tr – www.ithakiyayingrubu.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 denizmatbaamucellit@gmail.com
Sertifika No: 48625

OSAMU DAZAİ

SOYTARI ÇİÇEKLERİ

Japoncadan Çeviren:
Zeynep Ebru Okyar

ithaki

I

"Buradan sonrası hüzün şehri..."*

Tüm arkadaşlarım benden uzak duruyor, acıyan gözlerle bakıyorlar bana. Dostlarım! Benimle konuşun, benimle gülün! Ah, dostum boş yere bana yüz çeviriyorsun. Haydi dostum, sor bana! Hepsini anlatayım sana... Ben şu ellerimle Sono'yu suda boğdum. Şeytani kibrimle, ben yaşasam bile Sono ölsün istedim.

Daha da anlatayım mı? Ama dostum o zaman, bana o acıyan gözlerinle bakarsın yalnızca...

Yozo Oba, yatağın üzerine oturmuş açık denizi seyrediyordu. Deniz, yağmur yüzünden pusluydu.

Sanki bir rüyadan uyanırmışçasına kendime gelip bu satırları tekrar tekrar okuduğumda, bu rezillik ve iğrençlik içinde kaybolup gidesim geldi. Yok artık, abartma sen de!

Öncelikle "Yozo Oba" ne demek oluyor? Ben içkiden çok öte olan bir şeyle sarhoş hâldeyken işte bu Yozo

---

* Dazai, Dante Alighieri'nin *İlahi Komedya*'sında bulunan "Cehennem" şiirinin 3. Kanto'sunun giriş dizelerine atıfta bulunmaktadır. "Cehennem" şiirine referansta bulunan bu cümle, şiirin Japonca çevirisinden direkt olarak alınmamış, Dazai tarafından değiştirilmiştir. *–ybn*

Oba'yla el sıkıştık. Bu isim romanımın kahramanına tam uydu. "Oba"*, karakterin olağanüstü derecedeki mücadeleci ruhunu simgeliyor; başka şey söylemeye gerek kalmıyor. "Yozo"** da –nedendir bilmem– bir tazelik hissi veriyor. Köhneliğin derinliklerinden fışkıran gerçek bir yenilik hissettiriyor. Ayrıca birbiri ardına 大庭葉蔵 şeklinde sıralanmış bu dört karakterin nasıl da hoş bir uyumu var. Sırf bu isim bile kulağa çığır açıcı geliyor, değil mi? İşte o gözlere hitap eden ismiyle başkahramanımız Yozo Oba yatakta oturmuş, yağmur nedeniyle puslu görünen açık denizi seyrediyor. Ne çığır açıcı bir isim, öyle değil mi?

Yeter... İnsanın kendisiyle alay etmesi çok sefilce bir şey. Bu, muhtemelen örselenmiş olan gururumdan kaynaklanıyor. Aslında insanların hakkımda bunları söylemesini hiç istemediğimden, herkesten önce çuvaldızı ben kendime batırıyorum. İşte bu korkaklığın ta kendisi. Daha dürüst olmalıyım. Daha alçakgönüllü...

Yozo Oba...

Hadi gülün bana. Karabatağa öykünen bir kargayım. İçimi görmeye niyetli olanlar görecektir. Elbette çok daha iyi isimler vardır ama onları aramakla uğraşamam. Aslında "ben" demeyi tercih ederim, ne var ki daha bu baharda ana karakteri "ben" olan bir roman yazdığım için ikinci defa aynı şeyi yapmam hoş karşılanmaz. Eğer ki yarın ölüp gidersem, "O, kahramanı 'ben' olmayan roman yazamazdı," şeklinde laflar eden çokbilmiş tiplerin ortaya çıkmayacağının garantisi yok. Dürüst olmam gerekirse, yalnızca bu sebeple "Yozo Oba" isminde ısrar ediyorum. Saçma mı? Ne dersiniz?

---

* (Jap.) Büyük bahçe. *–çn*

** (Jap.) Bol yaprağı bulunan. *–çn*

2

1929 yılının Aralık ayının başlarında Yozo'nun deniz kıyısında bulunan Seişoen adlı bu sanatoryuma yatırılmasıyla biraz tantana oldu. Seişoen'de otuz altı verem hastası bulunuyordu. İkisi ağır hastaydı, on biri hafif. Kalan yirmi üçü ise nekahet dönemindeydi. Yozo'nun yatırıldığı Birinci Doğu Koğuşu, deyim yerindeyse, üst sınıf olup altı odadan oluşuyordu. Yozo'nun odasının her iki yanındaki oda da boştu. Koğuşun batı ucundaki 6 numaralı odada koca burunlu, uzun boylu bir üniversite öğrencisi vardı. Doğu tarafındaki 1 ve 2 numaralı odalarda ise birer genç kadın yatıyordu. Bu hastaların üçü de nekahet dönemindeydi.

Önceki gece Tamotogaura'da bir çifte intihar yaşanmış, bir adam ile kadın birlikte denize atlamıştı. Adam avdan dönen bir balıkçı teknesi tarafından denizden çıkarılmıştı ve yaşıyordu. Gelgelelim kadının bedeni bulunamamıştı. O üç hasta, yürekleri ağızlarında, kadını aramak için acil durum çanlarını var güçleriyle çalıp ellerindeki tüm balıkçı teknelerini birbiri ardına açık denize indiren itfaiyecilerin haykırışlarını dinlemişti. Lambalarının kızıl alevleriyle ba-

lıkçı tekneleri, gece boyunca Enoşima kıyılarında kol gezdi. Üniversite öğrencisi de iki genç kız da o gece hiç uyuyamadı. Şafak söktüğünde kadının cesedi Tamotogaura sahilinde bulundu. Kısacık kesilmiş saçları pırıl pırıl parlıyordu ve bembeyaz yüzü şişmişti.

Yozo, Sono'nun öldüğünü biliyordu. Daha balıkçı teknesinde sallana sallana karaya götürülürken bunu biliyordu. Yıldızlı gökyüzünün altında kendine geldiğinde ilk sorduğu şey kadının ölüp ölmediğiydi. Balıkçılardan biri, "Ölmez, ölmez, meraklanmayasın," diye yanıtlamıştı şefkatli bir ses tonuyla.

"Demek ki öldü," diye düşündüğünü hatırlıyordu, fakat hemen ardından bilincini yitirmiş.

Gözlerini tekrar açtığında sanatoryumdaydı. Beyaz ahşap duvarları olan daracık oda tıklım tıklım insan doluydu. İçlerinden biri Yozo'ya kimliğine ilişkin sorular sordu. Yozo her bir soruyu gayet net bir şekilde cevapladı.

Tan ağardıktan sonra Yozo daha geniş bir odaya götürüldü. Çünkü durum memleketteki ailesine bildirilince Seişoen'i aramışlar ve Yozo'nun tedavisine ilişkin şehirlerarası bir telefon görüşmesi yapmışlardı. Yozo'nun memleketi, buradan sekiz yüz kilometre mesafedeydi.

Birinci Doğu Koğuşu'ndaki üç hasta, bu yeni hastanın hemen yan odalarına yatırılmasından garip bir memnuniyet duymuş ve hastanedeki hayatlarının o günden itibaren nasıl değişeceğini hevesle beklemeye koyulmuştu. Gökyüzü ve deniz artık tamamen aydınlanmıştı ki ancak uykuya daldılar.

Yozo uyuyamadı. Ara ara başını hafifçe döndürüyordu. Suratında yer yer beyaz gazlı bezden sargılar, dalgalarla

savrulup orada burada kayalara çarpmış bedeninde yaralar vardı. Mano adlı yirmi yaşlarında bir hemşire ona göz kulak oluyordu. Kızın sol göz kapağının üzerinde bulunan hayli derin bir yara izi yüzünden, sol gözü diğer gözüne nispeten biraz daha büyük görünüyordu. Yine de çirkin değildi. Kırmızı üst dudağı biraz yukarı kalkıktı ve hafif esmer yanakları vardı. Yatağın yanındaki sandalyeye oturmuş, bulutlu gökyüzü altındaki denizi seyrediyor ve Yozo'nun suratına bakmamaya çalışıyordu. İçi o kadar acıyordu ki dayanamıyordu.

Öğleye doğru iki polis Yozo'yu ziyarete geldi. Mano yerinden kalkıp dışarı çıktı.

İkisi de takım elbise giymiş olan beylerdi. Birinin kısa bıyığı vardı, diğeri ise metal çerçeveli gözlük takıyordu. Bıyıklı olan, sesini alçaltıp Sono ile ilişkisini sordu. Yozo her şeyi olduğu gibi anlattı. Bıyıklı polis, anlattıklarını küçük bir deftere not ediyordu. Olağan sorular bitince bıyıklı adam yatağa doğru eğildi ve şöyle dedi:

"Kadın öldü. Senin de ölme niyetin vardı, değil mi?"

Yozo sessiz kaldı.

Metal çerçeveli gözlük takmış olan polis, geniş alnındaki iki üç kırışıklığı iyice ortaya çıkaran bir tebessümle bıyıklının omzuna hafifçe vurdu. "Tamam, yeter. Zavallı, baksana. Başka zaman geliriz."

Bıyıklı olan, Yozo'nun yüz ifadesine gözünü dikmiş hâlde, istemeye istemeye defterini paltosunun cebine koydu.

Polisler hastaneden ayrıldıktan sonra Mano vakit kaybetmeden Yozo'nun odasına döndü. Kapıyı açar açmaz da hüngür hüngür ağlayan Yozo'yu gördü. Sessizce kapıyı kapatıp bir süre koridorda öylece bekledi.

Öğleden sonra yağmur yağmaya başladı. Yozo tek başına tuvalete gidebilecek kadar iyi hissediyordu.

Yakın arkadaşı Hida, ıslanmış paltosuyla hastane odasına daldı. Yozo uyuyormuş gibi yaptı.

Hida, Mano'ya alçak sesle, "İyi mi?" diye sordu.

"Evet, artık iyi."

"Apışıp kaldım ya!"

Kil kokan paltosunu dolgun bedeninden sıyırıp çıkardı ve Mano'ya uzattı.

Adı sanı duyulmamış bir heykeltıraş olan Hida, yine kendisi gibi isim yapmamış bir yazar olan Yozo ile ortaokul sıralarından beri arkadaştı. Hani yumuşak başlı insanlar gençlik dönemlerinde illaki çevrelerinden birini idolleştirme hevesindedir ya, Hida da öyleydi. Ortaokula başladığından beri sınıfın en çalışkanı olan öğrenciyi hayranlıkla izlerdi. Sınıf birincisi ise Yozo idi. Yozo'nun ders esnasındaki basit bir tebessümü bile Hida için anlam yüklüydü. Okulun ardındaki tepede bir yetişkin havasıyla tek başına duran Yozo'yu ne zaman görse derin bir iç çekerdi. Ah, bir de Yozo ile ilk konuştuğu günkü sevinci var! Konu ne olursa olsun Hida, Yozo'ya öykünürdü. Sigara içerdi. Öğretmenlerle alay ederdi. Ellerini kafasının arkasında birleştirip okul bahçesinde sarsakça dolanmayı da ondan öğrenmişti. Sanatçıların en üstün insanlar olmasının sebebini de onun sayesinde biliyordu.

Yozo güzel sanatlar okuluna girdi. Ondan bir yıl sonra mezun olan Hida, Yozo ile aynı güzel sanatlar okuluna girmeyi başardı. Yozo, Batı tarzı resim eğitimi alıyordu; Hida ise kasten plastik sanatları seçmişti. Rodin'in Balzac heykelinden etkilendiğini söylüyordu ama bu, meşhur bir sanatçı

olduğunda kariyerine bir hava katmak için uydurduğu bir zırvalıktan ibaretti. Aslında Yozo'nun seçtiği Batı resmine karşı mesafeli duruşundan kaynaklanıyordu. Aşağılık kompleksi vardı.

O noktadan sonra nihayet yolları ayrılmaya başladı. Yozo gitgide zayıflıyordu, Hida ise azar azar kilo alıyordu. Ancak yollarının ayrılmasına neden olan şey bu değildi. Yozo, bazı popüler felsefi akımlara merak salarak sanatı hafife almaya başladı. Hida ise âdeta Nirvana'ya ermiş, kendisini dinleyenleri bunaltacak kadar sıklıkla "sanat" kelimesini kullanır olmuştu. Sürekli olarak bir başyapıt ortaya koyma hayali kurarken derslerini ihmal ediyordu.

Sonuç olarak ikisi de okuldan kötü notlarla mezun oldu. Yozo, çizim fırçalarını bir kenara atmıştı artık. Resmin yalnızca abartılı çizilmiş posterlerden ibaret olduğunu söyleyip Hida'nın moralini bozuyordu. "Sanat tümüyle toplumun ekonomik mekanizmalarından türemiş bir pisliktir. Sosyal sermayenin bir tezahürüdür. Bir başyapıt bile, neticede çorap gibi bir üründür," gibi muğlak laflar ederek Hida'nın zihnini bulandırıyordu. Hida, eskiden beri Yozo'yu pek severdi; Yozo'nun yakın zamanda edindiği bu fikirlerine de belli belirsiz bir hayranlık duyuyordu. Gelgelelim Hida'nın bir başyapıt ortaya koyma arzusu her şeyden daha büyüktü. "Az kaldı," diyordu kendi kendine, "Çok az kaldı." Oysa tek yaptığı huzursuzca kil ile uğraşıp durmaktı.

Başka bir deyişle, bu iki kişi sanatçıdan ziyade sanat eseriydi. İşte tam da bu yüzden onlar hakkında böylesine rahatlıkla yazabiliyorum. Piyasadaki sanatçıları konu edecek olsam, sizler muhtemelen üçüncü satıra kadar bile gel-

meden kusardınız. Buna garanti veririm. Bu arada öyle bir öykü yazmayı düşünmez misiniz? Ne dersiniz?

Hida henüz Yozo'nun yüzüne bile bakamamıştı. Mümkün olduğunca özenli bir şekilde yumuşak adımlarla Yozo'nun baş ucuna kadar gitti ama cam kapının ardındaki yağmura gözlerini dikmekten başka bir şey yapamadı.

Yozo gözlerini açtı, hafifçe gülümseyerek onunla konuşmaya başladı:

"Şaşırmış olmalısın."

İrkilen Hida, bir anlığına Yozo'nun yüzüne baktı, sonra hemen gözlerini kaçırdı.

"Evet."

"Nasıl öğrendin?"

Hida duraksadı. Sağ elini pantolonunun cebinden çıkarıp ablak yüzünü sıvazlarken gözleriyle gizlice Mano'ya "Söyleyebilir miyim?" diye soruyordu âdeta. Mano ciddi bir yüz ifadesiyle başını belli belirsiz iki yana salladı.

"Gazeteye mi çıktık?"

"Evet."

Aslında radyo haberlerinden öğrenmişti.

Yozo, Hida'nın ikircikli tavrından rahatsız olmuştu. "Keşke biraz daha açık konuşsa," diye düşündü. Tek bir gecede tamamen çark edip kendisine farklı biriymiş gibi davranan bu on yıllık dostundan nefret ediyordu.

Yozo, uyuyor numarası yapmaya devam etti.

Hida, hastanede verilen terliklerini sinirli bir şekilde zemine vurarak odada dolandıktan sonra, tekrar Yozo'nun baş ucuna dikildi.

Kapı sessizce açıldı, üniforma giymiş ufak tefek bir üniversite öğrencisinin güzel yüzü ansızın beliriverdi. Onu gö-

rünce Hida'nın içi inanılmaz derecede rahatladı. Yanaklarına yerleşmeye çalışan tebessümün izlerini ağzını büzerek defedip kasten ağır adımlarla kapıya doğru ilerledi.

"Şimdi mi geldin?"

Boğazını temizleyerek "Aynen," diye cevap verdi Kosuge, bir yandan Yozo'ya bakmamaya özen gösteriyordu.

Onun adı Kosuge. Bu genç adam, Yozo'nun akrabasıydı, hukuk fakültesine gidiyordu. Yozo ile arasında üç yaş olmasına rağmen ayrılmaz dostuydu. Şimdiki gençler yaş farkına hiç aldırmıyor zaten. Sömestr tatili için memlekete gitmişti ama Yozo'nun mevzusunu duyar duymaz derhal trene atlayıp gelmişti.

O ve Hida konuşmak için koridora çıktılar.

"Yüzün is içinde!" dedi Hida. Gevrek gevrek gülerek Kosuge'nin burnunun alt tarafını işaret etti. Buharlı trenin isi yüzüne bulaşmıştı.

"Hadi ya," dedi Kosuge ve aceleyle göğüs cebinden bir mendil çıkarıp hemencecik burnunun altını sildi. "Ne haber? Durum nasıl?"

"Oba'yı mı soruyorsun? İyi olduğunu söylüyorlar."

"Demek öyle... Çıkmış mı?" Burnunun altını iyice gererek Hida'ya gösterdi.

"Çıkmış çıkmış. Evdekiler büyük yaygara koparmıştır sanırım?

Kosuge, mendilini göğüs cebine sokuşturdu. "Evet, büyük bir yaygara oldu. Cenaze varmış gibiydi."

"Aileden gelecek kimse var mı?"

"Abisi gelecek. Peder bey de 'Ne hâli varsa görsün," diyor."

"Büyük olay oldu ya," diye mırıldandı Hida bir elini alnına götürerek.

"Bizim Yo, gerçekten iyi mi?"

"Umulmadık derecede iyi. Bu herif hep böyledir zaten."

Keyiflenen Kosuge, dudaklarında bir gülümsemeyle başını eğdi. "Nasıl bir ruh hâlindeyse artık..."

"Hiç bilmiyorum.... Oba ile yüzleş istersen?"

"Lüzum yok. Hem söyleyeceğim bir şey yok ki. Ayrıca... berbat görünüyor."

İkisi kıs kıs gülüverdi.

Mano hasta odasından çıktı.

"Sesiniz içeri geliyor. Burada ayaküstü konuşmayalım, olur mu?"

"Of, duydu mu bizi!"

Hida çok mahcup olmuştu, kocaman bedenini elinden geldiğince küçülterek eğildi. Kosuge garip bir yüz ifadesiyle Mano'nun suratına bakıyordu.

"Siz ikiniz öğle yemeği yediniz mi?" diye sordu Mano.

"Henüz değil," diye yanıtladı ikisi birden.

Yüzü kızaran Mano kahkahayı koyverdi.

Üçü beraber yemekhaneye gidince Yozo kalktı. Yağmur yüzünden buğulu görünen açık denizi seyretti.

"*Buradan gidilir sümbüli pusun derinlerine.*"*

Bu da bizi hikâyenin başına götürüyor. Yani tabii ben bu konuda becerikli sayılmam. Aslında kurgudaki bu tür tekniklerden pek hoşlanmam. Hoşlanmasam da deniyorum yine de. "Buradan sonrası hüzün şehri." Cehennemin kapısındaki dillere pelesenk olmuş bu dizenin, kitabın ilk satırı için görkemli olabileceğini düşünmüştüm. Başka bir nedeni yok. Romanım bu tek dize yüzünden başarısızlığa uğraya-

* Yine Dante'nin "Cehennem" şiirine atıfta bulunan bu cümle, direkt bir alıntı olmamakla beraber, Dazai tarafından değiştirilmiştir. *–ybn*

cak bile olsa, korkakça onu silmek gibi bir niyetim yok. Hazır burada poz keserken bir şey daha söyleyeyim: O ilk satırı silmek, benim bugüne kadarki tüm yaşamımı silmek olur.

3

"Bu bir ideoloji işte dostum, Marksizm yani."

Ne kadar da aptalca bir cümle, olsun varsın.

Bunu söyleyen Kosuge'ydi. Zafer kazanmışçasına bir yüz ifadesiyle konuşuyordu. Bir kez daha süt dolu fincanına uzandı.

Dört ahşap duvar da beyaza boyanmıştı. Doğu cephesindeki duvarın üst tarafında, göğsüne bakır para büyüklüğünde üç nişan takılmış olan başhekimin portresi asılıydı. Hemen önüne de göze çarpmayacak şekilde on kişilik ince uzun bir masa yerleştirilmişti. Yemekhane bomboştu. Hida ve Kosuge güneydoğu köşesindeki masaya oturmuş, yemeklerini yiyordu.

"Hiç durmaksızın çalışıyordu," diyen Kosuge, sesini alçaltarak konuşmaya devam etti. "Zayıf bir bedenle o denli koşturup durursan ölesin gelir elbette."

"Eylemcilerin başkanı olmuş herhalde. Haberim var." Hida ekmeği ağzına tıkıştırıyor, koca koca lokmalar alıyordu. Komünist söylemleri konusunda pek öyle aman aman bilgili biri değildi; ama dönemin gençlerinin hepsi illaki sol

terminolojiyi bilirdi. "Bence burada başka bir problem var. Sanatçılar öylesine sığ insanlar değildir, bilirsin."

Yemekhane iyice loşlaşmış, yağmur şiddetlenmişti.

Kosuge sütünden bir yudum aldı. "Sen olayları çok kişisel algılıyorsun, o yüzden hatalısın. Zaten... Zaten işte... Bir insanın intihar etmesinin temelinde kişinin, kendisinin dahi bilincinde olmadığı büyük bir nesnel sebep yatar. Memleketteki herkes kadının suçu olduğunu söylüyor, bense öyle olmadığını söylüyorum. O kadın ona sadece bir yoldaştır olsa olsa. Başka büyük bir sebep var kesin. Bizimkiler bunu anlamıyorlar. Sen bile garip şeyler söylüyorsun. Olmaz böyle!"

Hida, ayaklarının dibinde yanan sobadaki alevlere bakarak , "Ama kadının bir kocası varmış," diye mırıldandı.

Süt fincanını masaya koyan Kosuge, "Biliyorum da bunun bir hükmü yok. Bizim Yo için fasa fisodan ibaret bu. Kocası olan bir kadınla çifte intihar, çok bencilce değil mi?" dedikten sonra tek gözünü kapatarak başlarının üzerindeki portreye odaklandı. "Bu muymuş buranın başhekimi?"

"Öyle herhalde. Ama... İşin aslını Oba'ya sorup öğrenmek en iyisi."

"Haklısın, evet," dedi Kosuge tasasızca ona katıldığını belirtti ve gözlerini belerterek etrafa bakındı. "Soğuk burası ya. Sen bugün burada mı kalacaksın?"

Hida ekmeği aceleyle ağzına sokuşturup başını salladı. "Evet."

Bu gençler her zaman ciddi bir şekilde tartışmaz. Karşılıklı olarak birbirlerinin bam teline basmamaya büyük özen gösterir ve kendi kutsallarını da titizlikle korurlar. Alay konusu olmamak için her şeyi yaparlar. Yine de bir kere

incinmeye görsünler, ya karşılarındakini ya da kendilerini öldürecek kadar kafaya takarlar. Bu yüzden de tartışmaya girmekten hiç hoşlanmazlar. Nabza göre şerbet verecek lafları iyi bilirler. Esasen "Hayır" anlamına gelen tek bir kelimeyi bile onlarca farklı şekilde rahatlıkla ifade edebilirler. Bir tartışma doğmadan karşı tarafla uzlaşmak için göz teması kurarlar. En sonunda gülerek el sıkışırlarken hepsinin aklından geçen tek kelime şudur: "Gerizekâlı!"

Evet, romanım nihayet zırvalamaya başladı gibi görünüyor. Bu noktada bir yön değiştirip panoramik bir sahne mi eklesem ki? Büyük laflar etmemek lazım. Ne de olsa beceriksizin birisin! Off, başarabilirim umarım.

4

Ertesi sabah sakin ve güneşli bir hava vardı. Deniz dinginleşmişti. Oşima'daki volkanın beyaz dumanı ufkun üzerinde yükseliyordu.

Bu olmadı. Ben manzara betimlemesi yapmayı hiç sevmiyorum.

1 numaralı odadaki hasta gözlerini açtığında, oda, yazdan kalma bir sonbahar güneşiyle dopdoluydu. Yanında kalan hemşireyle günaydın dediler birbirlerine ve hemen ateşi ölçüldü. Otuz altı virgül dört derece. Sonra kahvaltı öncesi güneş banyosu için balkona çıktı. Hemşire onu hafifçe dürttüğünde, o çoktan 4 numaralı odanın balkonunu gözetlemeye başlamıştı. Dünkü yeni hasta, beyaz çizgili lacivert *kimono*sunu güzelce giymiş hasır sandalyede oturuyor ve denizi seyrediyordu. Parlak ışıktan gözleri kamaşmışçasına kalın kaşlarını çatmıştı. Bu kadar iyi görünmesini beklemiyordu doğrusu. Ara ara elinin tersiyle yüzündeki sargıya hafifçe dokunuyordu.

Şezlonga uzanıp yarı açık gözleriyle onu biraz izledikten sonra hemşireden kitabını getirmesini istedi. *Madam*

Bovary. Normalde bu kitabı sıkıcı bulurdu ve beş altı sayfa okuyup kenara atıverirdi ama bugün canı gerçekten de okumak istiyordu. "Şimdi bunu okumanın tam zamanı," diye düşündü. Sayfaları gelişigüzel karıştırdı ve yüzüncü sayfa civarından okumaya başladı. Güzel bir satır yakaladı. "Ama Emma'ya kalsa, gece yarısı, şamdanların ışığında evlenmek isterdi."*

2 numaralı odadaki hasta da uyanmıştı şimdi. Güneş banyosu için balkona çıktı, ama bir anda Yozo'yu karşısında görünce odasına geri koştu. İçini sebepsiz bir korku kaplamıştı. Hemencecik yatağına giriverdi. Refakatçisi olan annesi, gülümseyerek üzerine bir battaniye örttü. 2 numaralı odadaki kız, battaniyeyi başına kadar çekti ve o ufacık karanlığın içinde gözleri parlayarak yan odadaki konuşma seslerine kulak verdi.

"Güzel bir kıza benziyor ha!" dedi ses, ardından sinsi gülüşmeler duyuldu.

Hida ve Kosuge, geceyi 4 numaralı odada geçirmişler, boş odadaki hasta yatağında beraber uyumuşlardı. İlk uyanan Kosuge oldu, ince uzun gözlerini keyifsizce açtı ve balkona çıktı. Yozo'nun hafiften poz kesen duruşuna yan gözle şöyle bir baktıktan sonra bu çalımın sebebini anlamak için başını sola çevirdi. En uçtaki balkonda bir kız kitap okuyordu. Şezlongunun arkasında yosun tutmuş ıslak bir taş duvar vardı. Kosuge, Hollywood filmlerindeki gibi omuz silkti ve odaya dönüp hâlâ uyuklamakta olan Hida'yı sarsarak uyandırdı.

"Uyan! Olay var!" Onlar, olay uydurmaktan zevk alır. "Bizim Yo acayip poz kesiyor!"

---

* Gustave Flaubert, *Madam Bovary*, Çev. Tahsin Yücel, Can Yayınları, 2022, 25. Basım, s. 45. *–ybn*

Onların sohbetleri sırasında "acayip" sıfatı sıkça geçerdi. Bunun sebebi, şu sıkıcı dünyada dört gözle bekleyecekleri bir şeyler olmasını istemeleri olabilir.

Hida şaşkınlıkla yerinden fırladı. "Ne oldu?!"

Kosuge gülerek anlatmaya başladı:

"Bir kız var. Bizim Yo, ona meşhur profilini gösteriyor..."

Hida da keyiflenmeye başlamıştı. Kaşlarını kocaman kaldırıp, "Güzel kız demek?" diye sordu.

"Güzel gibi görünüyor. Güya kitap okuyor."

Hida kahkahayı bastı. Yatağa oturup ceketini üstüne aldı, pantolonunu giydi ve "Gidip ağzının payını verelim öyleyse!" diye bağırdı.

Elbette onu azarlamak gibi bir niyeti yoktu. Sadece arkasından konuşuyordu. Onlar en yakın dostlarının bile arkasından konuşmaktan çekinmezdi. Ortamın havasına bırakırlardı kendilerini.

"Bu Oba denen herif dünyadaki tüm kadınları elde etmek istiyor belli ki!"

Bir süre sonra, Yozo'nun odasından kahkaha sesleri yükseldi ve tüm koğuşta yankılandı. 1 numaralı odadaki hasta, pat diye kitabını kapattı ve Yozo'nun balkonuna doğru merakla baktı. Tek görebildiği şey, sabah güneşinde parlayan beyaz hasır sandalyeydi; kimsecikler yoktu. O hasır sandalyeye bakarken içi geçti ve uyuyakaldı.

2 numaralı odadaki hasta, kahkaha seslerini duyunca bir anda kafasını battaniyeden çıkardı; başucunda duran annesiyle birbirlerine hafifçe gülümsediler.

6 numaralı odadaki üniversite öğrencisi ise kahkaha seslerine uyandı. Refakatçisi de olmadığından pansiyonda kalan öğrenciler gibi istediği her şeyi yapabildiği, gamsız

bir yaşam sürüyordu. Kahkahaların dün gelen yeni hastanın odasından geldiğini fark ettiğinde kül rengi yüzü kıpkırmızı kesildi. Kahkaha seslerinin saygısızca olduğunu düşünmüyordu. Hatta tam tersine, nekahet devresindeki birine has bir yüce gönüllülükle, Yozo'nun iyi görünüyor olmasından içi rahatlamıştı.

Ben üçüncü sınıf bir yazar değilim herhalde, değil mi? Bir şekilde kendimden geçtim sanırım. Panorama tarzı gibi, aslında bana hiç uymayan işlere girip sonra da hemen, her zamanki rehavetime tekrar kapıldım.

Yok, bekleyin bir dakika lütfen! Eğer böylesine bir başarısızlığa uğrarsam diye önden hazırladığım sözler var.

Güzel duygular berbat edebî *eserler ortaya çıkarır.*

Başka bir deyişle, bu denli kendimden geçmemin sebebi, yüreğimin o denli şeytani unsurlar barındırmamasıdır. Vay! Bu sözü düşünüp bulan adama ne mutlu! Nasıl değerli bir laf bu! Ne var ki bir yazar, bu sözü yaşamı boyunca yalnızca bir tek kez kullanabilir. Öyle diyorlar. Bir sefer söyleyince alımlı gelirmiş. Şayet iki üç kez tekrarlayayım deyip bu lafın ardına gizlenirsen muhtemelen acınacak hâle düşermişsin.

5

"İşte böyle, başaramadım."

Yatağın yan tarafındaki kanepede Hida'nın yanında oturan Kosuge, bu şekilde lafı bağlayıp sırayla Hida'nın, Yozo'nun, sonra da kapıya yaslanmış duran Mano'nun suratlarına baktı ve hepsinin de güldüğünden emin olduktan sonra içine dolan memnuniyet hissiyle Hida'nın geniş omzuna başını bitkin bir hâlde yasladı. Onlar sıkça güler. Ortada hiçbir şey yokken bile kahkaha savurup dururlardı. Gülümsemek, gençler için nefes alıp vermek kadar kolaydır. Bu tür bir alışkanlık ne zaman başlamıştır acaba? Gülmezsen zarardasın aslında. Gülünecek en ufak şeyleri bile gözden kaçırma sakın! Bu haz düşkünü oldukları, en küçük kahkahayı bile esirgerlerse hesap sorulacakları korkusu duydukları anlamına gelmez mi? Tüm bunların en üzücü yanı, hiçbirinin içtenlikle gülmemesidir. Kahkahaya boğulmuşken bile nasıl göründüklerine kafayı takarlar.

Onlar ayrıca insanları sıklıkla güldürürler. Kendilerini rencide edecek noktaya gelmek pahasına olsa bile insanları güldürmek istemeleri size şaşırtıcı gelmemeli. Bu, nihiliz-

min başka bir örneği olsa gerek. Eğer kalplerinin derinliklerine bakarsanız orada nasıl bir his duyduklarını tahmin edebilirsiniz herhalde. Bir fedakârlık ruhu. Biraz savsak olan, "işte bu" diyeceği bir hedefi bulunmayan bir fedakârlık ruhu. Arada sırada geçmişteki ahlak anlayışına göre bile etkileyici bir hikâye olarak adlandırılabilecek, takdire şayan davranışlarda bulunmaları, hep bu gizli ruhları sayesindedir.

Bunlar benim kişisel yargılarım. Üstelik kitaplığımda el yordamıyla arayıp bulmuş değilim. Hepsi de bizzat duyumsadığım şeylere dayanmakta.

Yozo hâlâ gülüyordu. Yatakta oturmuş bacaklarını amaçsızca kıpırdatıyor, yanağındaki sargıyı huzursuzca dürterek gülüyordu. Kosuge'nin anlattıkları o denli komik miydi gerçekten? Onların ne tür hikâyeler anlatmaktan hoşlandığına dair fikir versin diye buraya birkaç satır ekleyeyim.

Kosuge bu tatilde ailesinin yaşadığı kasabadan yaklaşık on iki kilometre mesafedeki bir dağda bulunan, pek meşhur bir kaplıca tesisine kayak yapmaya gitmiş ve oradaki otelde bir gece konaklamıştı. Gece yarısı tuvalete giderken koridorda kendisiyle aynı otelde kalmakta olan genç bir kadınla karşılaşmıştı.

Sadece bu kadar. Oysa bu, onlar için büyük olaydır. Kosuge, kısacık bir karşılaşma bile olsa, kadının üzerinde iyi bir izlenim bırakmadığı sürece tatmin olmazdı. Aklında özellikle yapacağı hiçbir şey yoksa da o karşılaşma ânında enerjisini kadına odaklayarak poz kesmeye başladı. Hayata yönelik ciddi bir beklentisi vardı artık.

O kısacık an içinde, kadınla yaşadıklarına dair tüm detayları bir anda aklından geçirdi; kalbi yerinden çıkacakmış gibi hissediyordu. Bu çocuklar günde en az bir kez böyle

nefessiz kaldıkları anlar yaşarlar. Bu yüzden hep tetiktedirler. Tek başlarınayken bile görüntülerine özen gösterirler. Ki bu da Kosuge'nin neden gecenin bir yarısında tuvalete giderken dahi yeni diktirdiği mavi pelerini giydiğini de açıklamış oluyor. Kosuge o genç kadınla karşılaştıktan sonra tüm içtenliğiyle "Neyse ki..." diye düşünmüş, "Neyse ki pelerinimi giyip dışarı çıkmışım." Rahat bir nefes alıp koridorun sonundaki büyük aynaya baktığındaysa başarısızlığını görmüş. Pelerininin altından pis bir içlik geçirilmiş iki bacak çıkıyormuş.

"Rezalet!" diyordu bir yandan kendi kendine gülerken. "İçliğim dizlerime kadar sıvanmış, bacaklarım kıllı kıllı görünüyor. Yüzüm de uyumaktan şişmiş."

Yozo'nun aslında öyle pek gülesi yoktu. Kosuge'nin bunları uydurduğunu düşünüyordu. Yine de o da diğerleri gibi bir kahkaha patlattı. Dünün aksine, arkadaşları şimdi Yozo'ya samimi davranmaya çabalıyorlardı belli ki, bu nezaketine karşılık vermek istercesine özellikle o kahkahayı patlattı yani. Yozo gülünce Hida da Mano da "İşte bu!" hissiyle doldu. Yozo güldüğü sürece onlar da gülebilirdi.

Hida rahatlamıştı. Artık her şeyi söyleyebileceğini düşündü. Bir yandan da "Henüz değil," diye kendini tutuyordu. Tereddütlüydü.

İyice kendini kaptıran Kosuge ise ağzındaki baklayı çıkarıverdi:

"Biz bu kadın meselelerini hiç beceremiyoruz. Yo, sen de öylesin belli ki."

Yozo gülmeye devam ederek başını eğdi.

"Öyle mi dersin?"

"Öyle tabii... Ölünecek bir şey değil."

"Beceremedim mi yani?"

Hida'nın içi sevinçten pır pır etti. En çetin engeli, bir tebessüm yıkmıştı. Böylesine inanılmaz bir başarının Kosuge'nin cüretkâr yapısı sayesinde olduğunu düşünmek, onda bu genç arkadaşına sıkıca sarılma isteği uyandırıyordu. Hida, seyrek kaşlarını neşeyle kaldırıp kekeleyerek konuşmaya başladı:

"Başarısızlık mı değil mi öyle kolay söyleyemeyiz bence. Esas sebebi bilmiyoruz zaten." Yozo duyduğu bu cümleden pek hoşlanmışa benzemiyordu. Kosuge hemen ona destek verdi:

"Evet, bu doğru. Bu konuda Hida ile acayip tartışmalar yaptık. Ben ideolojik bir çıkmaza girdiğin için olduğunu düşünüyorum. Hida ise senin gurur yaptığını, altında başka bir sebep olduğunu filan söylüyor."

Hida hemen atlayıp yanıtladı:

"Öyle de olabilir tabii ama sadece o değildir. Kısaca ona âşıktın. Sevmediğin bir kadınla birlikte ölüme gidecek hâlin yoktu elbette!"

Yozo'nun herhangi bir varsayımda bulunmasını istemediğinden, sözcükleri seçmeden aceleyle konuşuvermişti; ama bu laflar kendi kulağına bile gayet masum gibi geldi. Büyük bir başarı bu, diye düşündü içten içe.

Yozo'nun uzun kirpikleri aşağı doğru kıvrıldı. Karmaşık duygular kalbini ele geçirmeye başlamıştı. Kibir. Tembellik. Yalakalık. Kurnazlık. Ahlaksızlık. Yorgunluk. Öfke. Öldürme dürtüsü. Saplantı. Zayıflık. Aldanış. Virüs. Anlatsam mı, diye düşündü. Kasten moralsiz bir havayla mırıldandı:

"Aslında ben de bilmiyorum. Her şey sebep olmuş olabilir gibi geliyor."

"Anlıyorum, evet. Anlıyorum." Kosuge, Yozo daha lafını bitirmeden kafasını öne arkaya sallamaya başlamıştı bile. "Olur bazen öyle. Sahi, hemşiren de yok ortada. Başının etini mi yedin yoksa?"

Size daha önce de söylediğim gibi, onların tartışmaları karşılıklı bir fikir alışverişinden ziyade ortamın havasını koruma amaçlıdır. Tek bir gerçeği bile dile getirmezler. Yine de onları bir süre dinleyince beklenmedik bazı şeyler fark edebilirsiniz. Yapmacık sözlerinin arasında bazen insanı hayrete düşürecek derecede dürüst bir tını hissedilir. İşte bu dikkatsizce ağızdan kaçan laflar gerçekleri içinde barındıran.

Mesela az önce Yozo, "Her şey olabilir," diye mırıldandı. Dikkatsizce ağzından dökülen bu sözler, onun içindeki esas duyguları olmasın? Onların gönlünde yalnızca bir kaos ve sebebini bilmedikleri bir isyan vardır. Şöyle de diyebiliriz, sadece gururları vardır. Hem de ince ayar yapılmış keskin bir gurur. En ufak bir rüzgârda bile tir tir titrerler. Hakarete uğradıklarını hissettikleri anda ölesiye kıvranırlar. Yozo'ya intiharının sebebi sorulduğunda afallaması da bu açıdan doğaldır... "Her şey sebep olmuş olabilir."

6

O gün, öğleyi henüz geçiyordu ki Yozo'nun ağabeyi Seişoen'e vardı. Ağabeyi Yozo'ya benzemiyordu; bariz şekilde kiloluydu. Hakama* giymişti.

Başhekimin rehberliğinde Yozo'nun odasının önüne kadar geldiği sırada odanın içinden neşeli kahkahalar duyuldu. Ağabeyi duymazlıktan geldi.

"Burası mı?"

"Evet, burası. Sağlığı yerinde artık," diye yanıtlayan başhekim kapıyı açtı.

Kosuge şaşkınlıkla yataktan atlayıverdi. Yozo'nun yerine yatağa uzanmıştı. Yozo ve Hida ise kanepede yan yana oturmuş iskambil oynuyordu. İkisi birden ayağa fırladı. Mano yatağın başucundaki sandalyede oturmuş örgü örüyordu, o da bir kabahat işlemişçesine utanıp telaşla örgü gereçlerini toparladı.

"Arkadaşları teşrif ettiklerinden pek hareketli burası." Başhekim kafasını çevirip ağabeye doğru fısıldadı, sonra da Yozo'ya doğru yaklaştı. "Artık iyisiniz, değil mi?"

* Özellikle resmî törenlerde erkeklerin kimono üstüne giydiği, şalvara benzeyen bir tür geleneksel pantolon. *–çn*

"Evet."

Böyle cevaplayan Yozo, ansızın kendini çok perişan hissetti.

Başhekimin gözleri, gözlüklerinin gerisinden kendisine gülümsüyordu.

"Nasıl gidiyor? Sanatoryum yaşamını sevdiniz mi?"

Yozo ilk defa bir suçlunun aşağılık hissine kapıldı. Cevabı, sadece bir tebessüm oldu.

Ağabeyi o esnada tüm kuralcılığıyla Mano ve Hida'ya "Her şey için minnettarım," diyerek önlerinde saygıyla eğilmişti. Sonra da ciddi bir yüz ifadesiyle Kosuge'ye sordu:

"Dün gece burada kalmışsınız galiba?"

"Aynen." Kosuge başını kaşıyarak yanıtladı. "Yandaki oda boş olduğundan Hida ile birlikte orada gecelemek için izin aldık."

"Hmm, bu akşamdan itibaren benim kaldığım otele gel. Enoşima'daki otelde kalıyorum. Bay Hida, siz de buyurun."

Hida kaskatı kesilmişti. Elindeki üç iskambil kâğıdını ne yapacağını bilmez hâlde cevapladı.

"Peki."

Ağabeyi, hiçbir şey yokmuşçasına Yozo'ya döndü.

"Yozo, artık iyi misin?"

"Evet," dedi, kasten yüzünü buruşturarak başını salladı.

Ağabeyinin birden çenesi açıldı.

"Bay Hida, Başhekim Hocamı da alıp hep birlikte öğle yemeğine çıkalım. Ben Enoşima'yı hiç görmedim. Hocam belki rehberlik eder diye umuyorum. Hemen çıkalım. Taksiyi bekletiyorum. Hava da çok güzel."

Bu iki yetişkini hikâyeme eklediğim için çok pişmanım. Her şeyi mahvettiler. Bu iki yetişkin yüzünden Yozo, Ko-

suge, Hida'nın ve benim, dördümüzün, büyük zahmetlerle yaratıp iyi bir noktaya eriştirdiği o enteresan atmosferden eser kalmadı, dağıldı gitti. Ben bu romanda bir durum öyküsü romantizmi yakalamak istiyordum. İlk birkaç sayfada olay örgüsünü bir girdap misali döndürüp dolandırıp sonra da onu ağır ağır, sakince çözüme ulaştırmayı arzuluyordum. Her ne kadar beceriksizce de olsa bu noktaya kadar kalem oynatmayı başardım. Ancak her şey mahvoldu.

Lütfen beni affedin! Yalan söyledim... Salağa yattım... Hepsini aslında kasten yaptım. Yazarken, bu şey, ah, romantizm havası beni utandırmaya başladı ve bile isteye her şeyi mahvedecek kadar ileri gittim. Eğer her şeyi mahvetmeyi gerçekten başarırsam, bu tam da benim istediğim şey olur. Zevksizlik mi dersiniz? Belki de öyle, ama bu tek sözcük kalbimin derinliklerinde hissettiğim duyguyu açıklamaya yetiyor. Elindeki gücü kullanarak insanları sebepsiz yere baskı altına almak için ısrarla yapılan bir tercih böyle adlandırılıyorsa, benim bu tavrımın da zevksizlik olması mümkündür. Ben teslim olmak istemiyorum. Kimsenin içimdekileri görmesini istemiyorum. Ne var ki bu, gelgeç bir çaba olur. Yoksa?! Yazarlar hep böyle insanlar mıdır acaba? İtirafta bulunurken bile süslü sözler kullanıyorum. Yoksa ben canavarın biri miyim? Gerçekten insani bir yaşam sürebilir miyim ki? Şimdi bunları yazarken bile, kalemimden çıkan cümleleri kafama takıyorum.

Her şeyi ifşa edeceğim şimdi. Aslında bu romandaki tüm sahne tasvirlerinin aralarında "ben" denen adamı ortaya sürmek ve zaten besbelli olan şeyleri onun ağzından söyletmek gibi kurnazca fikrimin bir nedeni vardı. Okuyucuya çaktırmadan o "ben" aracılığıyla eseri kendine özgü bir nüans

ile zenginleştirmek istiyordum. Bu, Japonya'da şimdiye dek görülmemiş Avrupai bir tarz olacak diye böbürleniyordum. Fakat yenik düştüm. Hayır, aslında bu yenilginin itirafını da şu roman planımın içinde saymam gerek. Elimden gelseydi, bunu birazcık daha sonra söylemeyi tercih ederdim. Yok, şu sözü bile ta en başından beri hazırlamışım gibi geliyor. Görüyorsunuz ya, güvenilecek biri değilim ben. Söylediklerimin tek kelimesine bile inanmayın!

Ben neden roman yazıyorum acaba? Gelecek vadeden bir yazar olarak prestij kazanmak mı istiyorum? Yoksa para mı istiyorum? İşi dramatize etmeden cevap ver! "İkisini de istiyorum," de! "İstemeden edemiyorum," de! Off, hâlâ apaçık yalan atıyorum. İnsanlar böyle yalanlara kolay kapılır. Böylesi, en adi ve en alçakça yalanlardandır. Ben neden roman yazıyorum acaba? Beni sıkan bu konuyu söyleyiverdim işte. Yapacak bir şey yok. Derin bir anlamı varmış gibi görünmesinden hiç hazzetmesem de şimdilik tek kelimelik bir cevapla yetinelim.

İntikam.

Şimdi bir sonraki tasvire geçelim. Ben piyasa sanatçısıyım, sanat eseri değilim. İğrenç itiraflarım, bu romanıma bir nebze de olsa nüans katıyorsa ne âlâ.

7

Odada yalnızca Yozo ve Mano kalmıştı. Yozo yatağa kıvrıldı, gözlerini kırpıştırarak düşünmeye koyuldu. Mano kanepeye oturdu, iskambil kâğıtlarını düzenlemeye başladı. Kâğıtları mor karton kutusuna yerleştirdikten sonra konuştu:

"Abinizdi herhalde?"

"Evet," diye cevapladı Yozo, yüksek tavanlı odanın beyaz duvarlarına bakarak. "Benziyor muyuz?"

Yazar betimlediği kişiye olan sevgisini yitirmeye görsün, bir anda böyle gelişigüzel cümleler kurar. Aslında, bu cümlemi geri alıyorum, hiç fena olmadı.

"Evet. Burnunuz benziyor."

Yozo, yüksek sesle güldü. Yozo'nun ailesindeki herkes babaannesine çekmişti, uzun burunları vardı.

Hafifçe gülen Mano sordu:

"Yaş kaç?"

"Abim mi?" Mano'ya doğru yüzünü çevirdi. "Genç o. Daha 34 yaşında. Aşırı kendini beğenmiş ve kibirlidir ama."

Mano bakışlarını gizlice Yozo'nun suratına çevirdi. Yozo kaşlarını çatarak konuşmaktaydı. Mano hemen gözlerini kaçırdı.

"Yine de iyidir abim. Babamsa..."

Dilinin ucuna gelen lafı yuttu. Yozo uysalca davranıyor. İlk defa benim yerime o ödün veriyor. Ne herif ama.

Mano yerinden kalktı, odanın köşesindeki dolaptan örgü gereçlerini almaya gitti. Daha önce yaptığı gibi Yozo'nun başucundaki sandalyeye oturup örgüsünü örmeye başlayan Mano da düşüncelere dalmıştı. İdeoloji değil. Aşk değil. Onlardan ziyade hemen gözünün önündekinin malum sebebini düşünüyordu.

Ben artık daha fazla konuşmayacağım. Ne kadar laf edersem edeyim, sonuçta hiçbir şey anlam ifade etmiyor. Gerçekten önemli olan şeylere hiç mi hiç değinmiyormuşum gibi geliyor. Bu normal elbette! Pek çok şeyi es geçtim. Bu da normal elbette! Yazarların, kendi eserlerinin değerini bilmemeleri, romancılığın genelgeçer bir ilkesidir. Bu çok canımı sıksa da kabul etmek zorundayım. Kendi kendime eserimin etkilerini öngörmeye çalışmam tam bir aptallıktı. Bilhassa bunu dillendirmemem gerekiyordu. Sözcüklere döktüğüm anda, tamamen farklı bir etki doğuruyordu. O etki aşağı yukarı şöyle bir şey olur, diye tahminde bulunduğum anda da tekrar yepyeni bir etki ortaya çıkıyordu.

Sonsuza dek bunun peşinden koşmaya mahkûm bir aptalı oynuyorum. Bu kitabın beş para etmez bir çalışma mı makul bir başarı mı olduğunu söylemek bana düşmez. Korkarım ki bu romanım hayal bile edemeyeceğim bir değer kazanacak. Bu, başkalarından duyduğum bir söz. Kendi kişisel deneyimlerimin bir tezahürü değil. İşte bu yüzden güven ihtiyacı duyuyorum belki de. Açıkça söylemek gerekirse, ben özgüvenimi yitirdim.

8

Işıklar yandıktan sonra Kosuge tek başına hastaneye geri geldi. Girer girmez de yatağında yatmakta olan Yozo'nun kulağına doğru eğilip fısıldadı. Tam anlamıyla tepesine çıkmıştı.

"İçip geldim. Mano'dan gizli, ha!"

Sonra Yozo'nun suratına doğru güçlü bir şekilde üfledi. İçki içip hastane odasına girmek elbette yasaktı.

Kosuge, omzunun üzerinden arkadaki kanepede örgüsünü örmeye devam eden Mano'ya bakıp bağırırcasına, "Enoşima'yı gezip geldim. Çok güzeldi ya," dedi. Sonra da hemen sesini alçaltıp fısıldadı: "Yalan."

Yozo doğrulup yatağın ucuna oturdu.

"Şimdiye kadar sadece içtiniz yani? Neyse, umurumda değil. Bayan Mano, sorun yok değil mi?"

Mano örgüsünü bırakmadan gülerek yanıtladı: "Sorun yok da denemez tabii."

Kosuge, yatağın üzerine sırtüstü yatıverdi.

"Başhekim dahil dördümüz konuştuk işte. Abin tam bir entrikacı. Beklenmeyecek derecede hünerli."

Yozo susuyordu.

"Yarın abin ve Hida emniyete gidecek. İşleri halledeceklermiş. Hida da tam bir salak. Gıcık etti beni. Bu akşam orada kalacak. Ben istemedim, ondan geri geldim."

"Abim benim dedikodumu yapmıştır kesin."

"Evet, yaptı tabii. 'Ahmağın teki,' diyor. Bir dahaki sefere başını nasıl bir belaya sokacağının belli olmayacağını söylüyor. 'Ama babam da az değil,' diye de ekledi. Bayan Mano, sigara içebilir miyim?"

"Olur," diye yanıtladı sadece, çünkü bu çocuklara öylesine acıyordu ki gözleri dolmuştu.

"Dalgaların sesi nasıl da geliyor, değil mi? Güzel hastane burası."

Kosuge henüz yakmadığı sigarayı ağzına koydu, hâlâ sarhoşmuş gibi derin nefesler alıp vererek bir süre gözleri kapalı durdu. Az sonra doğruldu. "Ha sahi, sana *kimono* getirdim. Şuraya koydum," dedi çenesiyle kapı tarafını işaret ederek.

Yozo, kapının yanında duran *karakusa** desenli büyük bohçaya göz attı ve yeniden kaşlarını çattı. Bu genç adamlar aile fertlerinden bahsederken hafif duygusal bir yüz ifadesi takınır. Ne var ki bu, yalnızca bir rolden ibaret. Bu ifade, küçük yaşlardan itibaren aldıkları eğitimin bir ürünü. Tıpkı "aile" denince "miras" sözcüğünün akla gelmesi gibi.

"Validenin yeri ayrı tabii..."

"Evet, abin de öyle diyor. Annen bu mevzuda en perişan olan kişiymiş. Baksana kıyafetlerine kadar düşünüyor. Ciddiyim ha! Bayan Mano, kibritiniz var mı?"

Mano'dan kibriti alıp memnuniyetsizce kutunun üzerindeki at resmine baktı.

---

* Japon tekstil ürünlerinde çok kullanılan klasik bir desen. *–çn*

"Şu anda üzerindekiler başhekimin ödünç verdiği giysilermiş, değil mi?"

"Bunlar mı? Evet, öyle. Başhekimin oğlunun giysileri... Abim başka şeyler de söylemiştir. Beni kötüleyen şeyler yani..."

"Moralini bozma şimdi."

Sigarasını yaktı. "Abin nispeten çağdaş biri. Seni anlıyor... Yani tam öyle de değil ama... Dünyanın nasıl döndüğünü bilen biriymiş gibi davranıyor, çoğunlukla... Senin bu durumun sebebi üzerine konuştuk da hep beraberken, o sıradaydı işte, acayip güldük." Dumanı halka yapıp üfledi.

"Abin tahmini şu ki sen hovardalık ederek paraya çok sıkıştığından yapmışsın. Acayip ciddi bir şekilde söylüyor bunu. 'Veyahut da –aslında bunu söylemek abisi olarak benim için çok zor ama– utanç verici bir hastalığa yakalanıp umutsuzluğa kapıldı,' diyor."

İçmekten bulanıklaşan gözlerini Yozo'ya çevirdi.

"Buna ne dersin? Herif çok inanılmaz, değil mi?"

9

O akşam geceleyen sadece Kosuge olunca, zahmete girip yan odayı ayarlamaya gerek yok diye karar verdiler hep birlikte. Kosuge, Yozo'nun yanındaki kanepede yattı. Yeşil kadife döşenmiş olan kanepenin, onu yatağa dönüştüren karmaşık bir mekanizması vardı. Normalde Mano geceleri orada yatıyordu. Bu kez kanepeyi Kosuge'ye kaptırınca, hastanenin idari ofisinden ince bir şilte alıp odanın kuzeybatı köşesine serdi. Orası tam da Yozo'nun ayak ucuna denk geliyordu. Sonra Mano, artık nereden bulduysa, ikiye katlanan alçak bir paravan ile mütevazı yatağını çevreledi.

"Pek de iffetli." Kanepede uzanan Kosuge, bu lime lime olmuş paravana bakıp kendi kendine kıs kıs güldü. "Sonbaharın yedi çiçeği* çizilmiş paravana da."

Mano, Yozo'nun başının üzerindeki ampulü bir bohçayla sarmalayıp ortalığı karartıktan sonra ikisine iyi geceler dileyip paravanın ardında gözden kayboldu.

Yozo uyumakta güçlük çekiyordu.

---

* Güzellik ve uyumları ile Japon kültüründe simgesel önemi olan yedi çiçek türü. *–çn*

"Soğuk ya!" Yatakta bir o yana bir bu yana dönüp durdu.

"Evet," diye Kosuge de somurtarak onayladı onu. "Beni bile ayılttı."

Mano hafifçe öksürdü. "Üstünüze örtecek bir şey getireyim mi?"

Yozo gözlerini kapatıp yanıtladı:

"Bana mı? Gerek yok. Uykum kaçtı. Dalga sesleri kulağımı tırmalıyor."

Kosuge, Yozo'ya acıdı. Ne kadar da olgun bir davranış. Söylemeye bile gerek yok ama aslında Kosuge'nin acınası bulduğu şey Yozo'nun içinde bulunduğu durum değil, kendisinin de onun yerinde olduğu fikridir. Ya da onun üzerinden yarattığı bir genellemedir. Yetişkinler bu tür duygular konusunda pek talimli olduklarından kolayca empati kurabilirler. Ayrıca sulu gözlü olmaktan da gurur duyarlar. Gençlerin de zaman zaman böyle basit duygulara kapıldığı olur. Haydi yetişkinler bu talimi –olumlu düşünelim– yaşamlarında verdikleri tavizlerle edindiler diyelim, peki ya gençler nereden öğrendi bunu? Bunun gibi ucuz romanlardan mı?

"Bayan Mano, haydi bize bir şeyler anlatın. İlginç hikâyeleriniz vardır sizin..."

Yozo'nun keyfini yerine getireyim diye işgüzarlık yapan Kosuge, Mano'ya yaltaklanıyordu.

"Hmm..." dedi Mano paravanın ardından. Sesinden eğleniyor olduğu belliydi ancak başka bir şey söylemedi.

"Korkunç bir hikâye de olur." Onlar hep heyecan verici şeylerin peşinden koşarlar.

Mano bir şeyler düşünüyor gibiydi; bir süre cevap vermedi.

"Yalnız bu aramızda kalsın," diye lafa girdi ve sesini alçaltıp gülmeye başladı. "Bir hayalet öyküsü bu. Olur mu Bay Kosuge?"

"Tabii, tabii!" dedi ciddiyetle.

Bu, Mano'nun henüz yeni hemşire olduğu 1934 yazında olan bir olay. Yine bir kadın meselesinden ötürü intihara teşebbüs eden bir genç bulunmuş ve hastaneye kaldırılmış; Mano da refakatçisiymiş. Hasta, bir ilaç kullanmış ve tüm vücudu mor beneklerle kaplanmış. Kurtulma ümidi yokmuş. Akşamleyin bir ara bilinci yerine gelmiş. O sırada hasta, pencerenin dışındaki taş duvar boyunca gezinen çok sayıda küçük kıyı yengeci görmüş ve "Nasıl da güzeller," demiş. O sahilin yengeçleri canlıyken, sanki pişirilmiş gibi kırmızı kabuklu olurmuş. "İyileşince bunlardan yakalayıp eve götüreceğim," demiş; ama hemen ardından bilincini yeniden yitirmiş.

O gece hasta, el yıkama tasına iki defa kusmuş, sonra da ölmüş. Ailesi memleketten gelene kadar Mano o hasta odasında delikanlıyla birlikte kalmış. Bir saat kadar dayanmış, odanın köşesinde duran sandalyede oturmuş. Sonra arkasından gelen hafif bir ses duymuş. Korkudan put kesilmiş dururken ses yeniden duyulmuş. Bu kez net bir şekilde işitiliyormuş. Ayak sesi gibiymiş. Mano cesaretini toplayıp başını çevirdiğinde, hemen arkasında küçük kırmızı bir yengeç görmüş. Mano onu görür görmez gözlerinden yaşlar boşanmış.

"Çok garip değil mi? Gerçekten de orada bir yengeç vardı. Canlı bir yengeç! Ben o zaman hemşireliği bırakmayı düşündüm. Ben kendim çalışmasam da ailemle rahat rahat geçinir giderdik. Babama bunu söyleyince bana epey gülmüştü gerçi ama... Bay Kosuge, beğendiniz mi?"

"Müthiş!" diye haykırdı Kosuge mahsus şaka yaparmışçasına. "O hastanenin adı neydi?"

Yanıt vermeye çekiniyor gibi görünen Mano yatakta arkasına döndü, kendi kendine konuşur gibi mırıldandı.

"Ben, hastaneden Bay Oba için çağırdıklarında da reddetmek niyetindeydim. Çünkü korkuyordum. Ama gelip de görünce içim rahatladı. Sizi böyle iyi görünce... Hem en başından beri tuvalete tek başına gideceğinizi de söyleyince..."

"Ya, o hastane... Burası değil, değil mi?"

Mano biraz durduktan sonra cevapladı:

"Burası. Bahsettiğim hastane burası, evet. Ama aramızda kalacak, unutmayın lütfen. Güven sarsılmasın."

Yozo, uykulu bir sesle konuştu: "Yoksa bu oda mıydı?"

"Hayır."

"Yoksa..." diye Kosuge de Yozo'yu taklit etti, "dün gece bizim yattığımız olmasın?"

Mano gülmeye başladı.

"Yok, merak etmeyin. Bu kadar dertleneceğinizi bilsem hiç söylemezdim zaten."

"1 numaralı oda," dedi Kosuge usulca başını kaldırarak. "Penceresinden taş duvarın göründüğü tek oda orası. 1 numaralı oda. Hani şu genç kızın yattığı oda işte. Yazık..."

"Tantana etmeden uyuyalım artık hadi. Yalandı anlattıklarım. Ben uydurdum hepsini."

Yozo'nun aklı başka bir şeydeydi. Sono'nun hayaletini düşünüyordu. Onun güzel görüntüsü yüreğine kazınmıştı. Yozo sık sık böylesine basit düşüncelere kapılırdı. Onlara göre "Tanrı" sözcüğü, bir ahmağa gösterilen alay ve iyi niyet karışımının sembolü olan bir kelimeden başka bir şey değildi; bunun nedeni, Tanrı'ya cidden yakın olmaları da ola-

bilir. Bu koşullarda tabiri caizse "Tanrı meselesi"ne ciddiye almayarak değinirsem, sizler muhakkak beni "yüzeysel", "laubali" gibi sözlerle çok fena eleştirirsiniz. Of, yalvarırım affedin beni! Bir yazar ne kadar muhtaç durumda olsa da romanının kahramanını gizliden gizliye Tanrı'ya yaklaştırmak ister. Bu bağlamda söylüyorum, işte bizim Yozo, bir tanrıya benziyor: Sevgili kuşu olan baykuşunu alacakaranlıkta gökyüzüne salıp uçmasını gizlice gülümseyerek seyreden bilgelik tanrıçası Minerva'ya...

10

Ertesi gün hastane capcanlıydı. Kar yağmıştı. Sanatoryumun ön bahçesinde bulunan bin kadar bodur çam ağacının hepsi kara bürünmüş; oradan inen otuz küsur basamaklı taş merdiven de devamındaki kumsal da hafifçe karla kaplanmıştı. Kar aralıklarla yağmış ve gün ortasına kadar devam etmişti.

Yozo, yatağında yüzüstü yatmış, kar manzarasının kabataslak resmini çiziyordu. Mano'ya karakalem kâğıdı ve çizim kalemi aldırmıştı. Kar yağışının artık tamamen durduğu sıralarda ancak çalışmaya başlamıştı.

Hastane odası, karın yansımalarıyla aydınlanmıştı. Kosuge kanepeye uzanmış, dergi okuyordu. Ara ara başını uzatıp Yozo'nun resmine bakıyordu. Sanat denen şeye karşı belli belirsiz bir saygı hissederdi. Bu da Yozo'ya duyduğu güvenden kaynaklanan bir duyguydu. Kosuge, Yozo'yu küçüklüğünden beri tanır, bilirdi. Olağandışı biri olduğunu düşünürdü. Birlikte oyun oynarlarken Yozo'nun garipliklerinin tamamen çok zeki olmasına bağlı olduğu sonucuna varmıştı. Kosuge, şık giyinen, iyi yalan kıvıran, çapkın ve

zalim Yozo'yu delikanlı oldukları zamanlardan beri severdi. Özellikle de üniversite zamanlarında hocaların dedikodusunu yaparken gözlerinde beliren o çoşkulu bakışı severdi. Fakat onun sevgisi, Hida'nın hayranlığından farklı olarak izlemeye dayalı bir sevgiden ibaretti. Başka bir deyişle aklı başında biriydi. Eşlik edebileceği yere kadar eşlik eder, sonra işler saçma sapan bir hâl alınca da yönünü ustaca değiştirir ve olan bitene seyirci kalırdı. Bu, Kosuge'nin Yozo ve Hida'ya kıyasla çok daha modern olan yanı olsa gerek.

Kosuge'nin sanata karşı az da olsa gösterdiği saygının ardında yatan bir gerçek varsa, o da yeni mavi paltosuyla tuvalete gittiği yukarıdaki anekdotta mükemmel bir şekilde özetlenmiştir. Şu tekdüze yaşamında umut bağlayacağı bir hedef olmasını arzulamasından kaynaklanır. Yozo gibi bir adamın terden sırılsıklam olarak ortaya çıkardığı bir şeyin sıradan olması elbette mümkün değil. Bu onun için basit bir şeydi. Bu noktada yine Yozo'ya güveniyordu. Yine de zaman zaman beklentilerinin boşa çıktığı olurdu. Kosuge şimdi Yozo'nun eskizine kaçamak bakışlar atarken de hayal kırıklığına uğradı. Karakalem kâğıdına çizilmiş olan resim, deniz ve ada manzarasından ibaret. Hem de sıradan bir deniz ve ada.

Kosuge pes etti ve dergideki öyküye geri döndü. Hastane odasından çıt çıkmıyordu.

Mano orada değildi. Çamaşırhanede Yozo'nun yün gömleğini yıkıyordu. Yozo o gömlekle atlamıştı denize. Sahilin kokusu inceden içine işlemişti.

Öğleden sonra Hida karakoldan geldi. Büyük bir coşkuyla odanın kapısını açtı.

"Selam!"

Yozo'nun resim yaptığını görünce tantanalı bir şekilde bağırdı. "Oo, çalışıyorsun! Güzeel! Bir sanatçının gücü, eserinde yatar."

Böyle konuşarak yatağa yaklaştı ve Yozo'nun omzunun üzerinden resme göz attı. Yozo telaşla karakalem kâğıdını ikiye katlayıverdi. Sonra yeniden dörde katlarken utanmışçasına konuştu:

"Berbat oldu. Bir müddet çizim yapmayınca, her detayı çok fazla düşünmeye başlıyorum."

Hida, paltosu hâlâ üzerinde, yatağın ucuna ilişti.

"Olabilir, evet. Acele ettiğindendir. Ama olsun, iyi yine de. Sanata tutkun olduğundan böyle. Yani bence öyle... Sahi ne resmi yaptın?"

Yozo ellerini çenesine yaslayıp başıyla cam kapının dışındaki manzaraya işaret etti.

"Denizi çizdim. Gökyüzü ve deniz kapkara, adaysa beyaz. Çizerken ukalalık ediyormuş gibi hissedince yarıda bıraktım. Zaten kompozisyonu da çok amatörceydi."

"E, iyi ya! Üstün sanatçıların hepsi biraz amatör ruhludur. Bu gayet iyi. Önce acemi olurlar, sonra usta, sonra yine acemi. Tekrar Rodin'i ortaya süreceğim ama kendisi acemiliğin erdemini çok irdelemiş bir adamdır. Yani, öyledir herhalde..."

"Ben resmi bırakmayı düşünüyorum."

Yozo, katladığı karakalem kâğıdını kimonosunun göğüs cebine koyup neredeyse Hida'nın sözlerini bitirmesini bile beklemeden lafa atladı. "Çok durağan olduğundan bana gelmiyor. Heykel de öyle..."

Hida uzun saçını sıvazlayarak basitçe onunla aynı fikirde olduğunu söyledi. "O hissi biliyorum."

"Becerebilirsem şiir yazmak istiyorum. Şiir dobra da ondan."

"Evet, şiir de olur tabii."

"Yalnız, sıkılır mıyım acaba diyorum." Her şeyi sıkıcı bulmak istiyordu. "Belki de bana en uygunu sanatçılara maddi destek veren biri olmaktır. Para kazanayım ve senin gibi iyi sanatçıları toplayıp onları el üstünde tutayım. Buna ne dersin? Sanat falan beni utandırır oldu artık." Yeniden ellerini çenesine yaslayıp denize bakarak sözünü bitirdi ve sessizce Hida'nın cevabını beklemeye koyuldu.

"Fena fikir değil. Böylesinin senin için harika bir hayat olacağını düşünüyorum. Öyle birilerinin olması lazım. Cidden..." Hida bunları söylerken biraz duraksadı. Tek bir şeye bile karşı çıkamayınca, bekleneceği üzere, kendini bir soytarı gibi hissedip rahatsız olmuştu. Hida'nın, deyim yerindeyse "sanatçılık gururu", o kadar incinmişti ki konuşmak zorunda kalacaktı. Hida kendini hazırladı... Bir sonraki söze karşı çıkmak üzereydi!

"Karakolda ne oldu?" diye soruverdi aniden Kosuge. Suya sabuna dokunmayan bir cevap bekliyordu. Böylece Hida'nın huzursuzluğuna da bir çıkış yolu bulmuş oldu.

"Dava açılacakmış. İntihara yardım ve yataklık suçu diye bir şeyden." Söyledikten sonra pişman oldu. Çok zalimce olduğunu düşündü. "Ama sonunda takipsizlik verirler kesin."

O zamana kadar kanepede yatan Kosuge bir anda ayağa kalktı ve ellerini çırptı. "Başını belaya soktun desene!" Espri yapmaya çalışıyordu. Ne var ki hiçbir işe yaramadı.

Yozo, yatakta kıvrıldı ve sırtüstü yattı.

Sanki bir insanın kanı eline bulaşmamışçasına aşırı ra-

hat davranışlar sergilemesine içerlemiş gibi görünen sizler bu noktada ilk olarak sevinç çığlıkları atıyor olmalısınız! "Oh canıma değsin!" diye. Oysa bu çok ağır olur. Hiç de rahat falan değiller aslında. Her daim umutsuzlukla dip dibe duran, rüzgârlara karşı bile soytarılığın o narin çiçeklerini koruyup kollayan hüznü bir anlayabilseydiniz keşke!

Hida kendi sözlerinin etkisiyle dehşete kapıldı ve Yozo'nun bacağını yorganın üzerinden hafifçe dürttü.

"Bir şey olmaz. Hiçbir şey olmaz."

Kosuge tekrar kanepeye uzandı.

"İntihara yardım ve yataklık etme suçuymuş!" Hâlâ neşeli olmaya çabalıyordu. "Öyle bir yasa mı varmış?"

"Var," dedi Yozo bacaklarını geri çekerken. "Hapis cezası da var. Bir de hukuk öğrencisi olacaksın!"

Hida hüzünlü bir şekilde gülümsedi.

"Bir şey olmaz! Abin güzelce halleder hepsini. Pek çaktırmasa da kendisinin iyi ki dedirten yönleri var. Çok gayretli bir kere."

"Çakır pençe." Kosuge ciddi bir şekilde gözlerini yumdu. "Endişeye gerek olmayabilir. Kafası hayli iyi çalışan biri."

"Seni salak!" diyen Hida kahkahayı bastı.

Yataktan kalkıp pelerinini çıkardı, sonra da onu kapının yanındaki çiviye astı.

"Güzel bir şey oldu," dedi kapının yakınında duran yuvarlak seramik maltıza doğru dayanarak. "Kadının kocası var ya," dedi, hafif bir tereddüt geçirip gözlerini yere çevirdi, sonra anlatmaya devam etti. "O adam bugün karakola geldi. Abinle baş başa konuştular. Sonradan abinden ne konuştuklarını dinleyince dağıldım resmen. Tek bir kuruş bile istemediğini, sadece o adamla görüşmek istediğini söylemiş.

Abin bunu reddetmiş. Şu anda hastanede ve duygusal bir durumda olduğunu söyleyerek reddetmiş. Bunun üzerine adam perişan bir hâlde, madem öyle kardeşinize selam söyleyin, bizi kafasına takmasın, kendine iyi baksın, demiş."

Kendi anlattıklarından yüreği pır pır ediyordu. Kadının kocasının kesinlikle işsiz ve yoksul göründüğünü söylerken aşağılayıcı bir şekilde hafifçe sırıtarak ağzının ucuyla konuşan Yozo'nun ağabeyine karşı hissettiği öfkeyi tutmasına tutmuştu ama abartıyla karışık anlatmaktan da geri durmuyordu.

"Keşke görüşmemize izin verseydi. İşgüzarlık yapmış," dedi Yozo sağ elinin avucuna gözlerini dikerek.

Hida'nın iri gövdesi bir sarsıldı.

"Yine de... Görüşmemeniz daha iyi sanki. O kadar şeyden sonra, şimdiki üzere yabancı kalmanız yeğdir. Zaten o Tokyo'ya geri döndü. Abin istasyona kadar gidip yolcu etti. İki yüz yen de okoden* vermiş. Bundan böyle hiçbir bağlantımız olmayacak minvalinde de bir güvence yazısı almış."

"Tam çakır pençe ya!" Kosuge ince alt dudağını büktü. "Yalnızca iki yüz yene! Vay be, büyük başarı!"

Hida, kömür ateşinin alevi nedeniyle yağ fışkırmış gibi parlak görünen yuvarlak yüzünü buruşturdu. Bu çocuklar, sarhoşluklarının burunlarından getirilmesinden çok korkar. İşte bu sebeptendir ki muhataplarının sarhoşluğuna da tolerans gösterirler. Mümkün olduğunca o havaya ayak uydurmaya çalışırlar. Bu, dillendirilmemiş bir anlaşmadır kendi aralarında. Kosuge şu anda o anlaşmayı bozuyordu. Kosuge'ye göre Hida o denli etkilenmiş olamazdı Kocası-

* Japon geleneklerine göre cenaze sahibine verilen hediye para. –ç.n

nın zayıflığını rahatsız edici buluyordu ama Yozo'nun ağabeyinin bunu bir fırsat olarak görmesine şaşırmamıştı.

Hida sallana sallana yürümeye başladı ve Yozo'nun başucuna doğru geldi. Burnunu cama dayadı ve bulutlu gökyüzünün altında uzanan denize baktı.

"O adam zarif biri. Abinin becerisiyle ilgisi yok, bence öyle değil yani. Zarif biri olduğundan. İnsanın teslimiyetinden doğan bir güzelliği var. Ceset sabah yakılmış ve adam kucağında kül kavanozuyla tek başına evine dönmüş. Buharlı trene binerkenki görüntüsü gözümün önüne gelip duruyor..."

Kosuge nihayet anlamıştı. Ardından derin bir iç çekti. "Dokunaklı bir hikâye."

"Dokunaklı, değil mi? Beğendiniz, değil mi?" dedi Hida, Kosuge'ye bakmak üzere başını çevirirken. Keyfi yerine gelmişti. "Böyle bir hikâyeyle karşılaşınca, yaşadığım için mutluluk duyuyorum."

Çok affedersiniz ancak araya girmek zorundayım. Aksi takdirde yazmaya devam edemeyeceğim. Bu roman tam bir kargaşa oldu. Kendi başımı döndürüyorum resmen. Yozo'nun kontrolünü kaybettim, Kosuge'nin kontrolünü kaybettim, Hida'nın kontrolünü kaybettim. Benim becerik-siz kalemim onları hayal kırıklığına uğratıyor ve kafalarına göre uçup gidiyorlar. Ben de onların çamurlu ayakkabılarına yapışıp durun, bekleyin, diye haykırıyorum. Buralardaki düzeni sağlayamazsam hiç tahammülüm kalmayacak.

Zaten bu romanın başarısız olacağı en başından beri belli. Sadece bir duruş sergiliyor. Söz konusu böyle bir roman olduğunda bir sayfa yazmakla yüz sayfa yazmak aslında aynı şeydir. Gerçi ben en başından beri buna hazırdım.

Bana iyimser diyebilirsiniz, yazdıkça ortaya hoş bir şey çıkar mı ki diye düşünüyordum sadece. Ben kendini beğenmişin biriyim. Kendini beğenmiş biriyim evet, ama iyi tek bir yanım yok mu? Kendi karakterimin havasını taşıyan bu yazılarım beni umutsuzluğa sürüklerken, bir şey, hiç değilse bir tek şey olsun diye her tarafı didik didik kurcaladım. Bir süre sonra yavaş yavaş kalbimdeki o tutku yitip gitti. Bitap düştüm. Of, bir roman özgürce yazılmalıdır! İnsanoğlu güzel duygularla, berbat edebi eserler ortaya çıkarır. Ne kadar aptalca! Bu söze lanet olsun! İnsan kendini tamamen kaptırmadan roman nasıl yazsın? Şayet tek bir söz, tek bir cümle, on farklı anlamda yüreğinde yankılanıyorsa kişi kalemini kırıp atmalıdır.

Yozo olsun, Hida olsun, hatta Kosuge olsun, bana öyle ukalalık taslamalarına gerek yok. Zaten neyin nesi oldukları belli.

Sakin ol şimdi, sakin ol. Derin bir nefes al ve zihnini boşalt.

II

O akşam epey geç vakitlerde Yozo'nun ağabeyi hastaneye ziyarete geldi. Yozo, Hida ve Kosuge'yle iskambil oynayıp oyalanıyordu. Dün ağabeyi ilk defa oraya geldiğinde de iskambil oynuyorlardı. Ancak bu, bütün gün sadece iskambil oynadıkları anlamına gelmiyor. Aksine onlar iskambilden neredeyse nefret eder. Canları çok sıkılmadığı sürece asla kâğıtları ortaya çıkarmazlar. Ayrıca kendi kişiliklerini yeterince gösteremedikleri oyunlardan muhakkak kaçınırlar. El çabukluğuyla yapılan numaraları severler. İskambil kâğıtlarıyla çeşitli numaralar tasarlayıp gösteri yaparlar. Sonra mahsus numaranın sırrını çözdürürler. Gülerler.

Dahası vardır hep. Desteden bir kâğıdı ters çevirip "Bu ne?" diye soruverir biri. Maça kızı. Sinek valesi. Her biri kendince akıl yürütüp tahminde bulunur. Kâğıt açılır. Tutturabilen hiç görülmese de bir gün gelip tutturacaklarını düşünürler. Tuttursalar çok keyifli olmaz mı?

Kısacası onlar uzun oyunları sevmez. Ya herrü ya merrü! Bir anda akıllarına esen oyunları oynamayı severler. Bu yüzden de iskambil kâğıtlarını ortaya çıkarsalar da on daki-

ka bile elde tutmazlar. Bir günde on dakika. Ağabey de iki kez o kısacık araya denk geldi.

Ağabey hastane odasına girdi ve hafifçe kaşlarını çattı. Hep keyfe dalıp kâğıt oynuyorlar, diye yanlış bir fikre kapıldığına şüphe yok. Bu tür talihsizlikler hayatta zaman zaman karşımıza çıkar. Yozo güzel sanatlar okuluna giderken de tıpkı bunun gibi talihsizlikler yaşamıştı. Bir keresinde Fransızca dersinde üç kez esnemiş ve üçünde de hocayla göz göze gelmişti. Tam üç kere. Japonya'daki önde gelen Fransızca akademisyenlerinden biri olan yaşlı profesör, üçünce seferde artık dayanamamış ve yüksek sesle şöyle demişti:

"Sen benim dersimde sürekli esniyorsun! Bir saatte yüz defa esnedin!"

Profesör, âdeta tüm esnemelerini saymış da konuşuyormuş gibi kendinden emin görünüyordu.

Hah, gördünüz mü sakin olup da zihnimi toparladığımda neler oluyormuş? Beni iki dakikalığına rahat bırakın hemen saçmalamaya başlıyorum. Şimdi gerçekten düzeni sağlamak zorundayım. Özgürce yazacak ruh hâlim falan yok benim. Cidden bu nasıl bir roman olacak acaba? Dönüp baştan itibaren bir okuyayım.

Deniz kıyısındaki bir sanatoryum hakkında yazıyorum. Bu sahil hayli güzel manzaraya sahipmiş. Ayrıca sanatoryumdakilerin hepsi kötü insanlar değil. Özellikle de üç delikanlı, evet, onlar kahramanlarımız. İşte böyle. Zorlama mantık beş para etmez. Bu üçü üzerinde ısrarcı olacağım. Tamam, karar verilmiştir. Ben yaptım, oldu. Kimse bir şey demesin!

Ağabey herkesi basitçe selamladı. Sonra Hida'nın ku-

lağına bir şeyler fısıldadı. Hida başını sallayıp Kosuge ve Mano'ya göz kırptı.

Üçünün odadan çıkmasını bekledikten sonra ağabey konuşmaya başladı:

"Lamba da loşmuş."

"Evet. Bu hastanede parlak ışıklara izin vermiyorlar. Oturmaz mısın?" dedi Yozo kendisi önden kanepeye oturup.

"Yok." Ağabey oturmak yerine, huzursuz olmuşçasına ara ara kafasını kaldırıp loş ampule bakarak daracık hastane odasında bir oraya bir buraya yürüyordu. "Neyse en azından bu taraftaki mevzuyu hallettik."

"Sağ ol." Yozo bu lafı ağzının içinde geveleyip başını hafifçe eğdi.

"Bana göre hava hoş. Ama eve döndüğümde yine gürültü patırtı kopacak." Bugün *hakama*sını giymemişti. Siyah *haori*sinin* de nedense kordonu takılı değildi. "Ben de elimden geleni yapacağım ama senin de peder beye iyi olduğunu bildiren bir mektup göndermen yerinde olur. Siz burada pek umursamıyor gibisiniz ama sıkıntılı bir mevzu bu."

Yozo bir cevap vermedi. Kanepeye dağılmış olan iskambil kâğıtlarından birini eline alıp gözünü ona dikti.

"Göndermek istemiyorsan da gönderme. Öbür gün karakola gideceğiz. Polis de sorgulamayı şimdiye kadar kasten geciktirdi senin için. Bugün beni ve Hida'yı şahit olarak sorguladılar. Senin normal davranışlarını sorduklarında sessiz sakin biri olduğunu söyledim. İdeolojik açıdan şüpheli

* *Kimono* üzerine giyilen, iki kanadı arasında süslü bir kordon bulunan bir tür ceket. –*çn*

bir durumun olup olmadığını sorduklarında da kesinlikle yok dedim."

Ağabey, volta atmayı bırakıp Yozo'nun önündeki maltızın yanında durarak kocaman ellerini kömür ateşinin üzerine doğru tuttu. Yozo, ağabeyinin ellerinin hafifçe titrediğini fark etti.

"Kadını da sordular. Hiç tanımıyorum dedim. Hida'ya da aşağı yukarı aynı şeyleri sormuşlar. Benim cevaplarımla uyuşuyor gibi. Sen de olduğu gibi anlatırsan uygun olur."

Yozo ağabeyinin sözlerinin arkasında ne olduğunu biliyordu ama bilmezden geldi.

"Lüzumsuz şeyleri söylemesen de olur. Sana sorulanlara net cevaplar ver yeter."

"Dava açılır mı ki?" diye hafifçe fısıldadı Yozo sağ elinin işaretparmağını iskambil kâğıdının kenarına sürterek.

"Bilmiyorum. Onu hiç bilmiyorum." Ses tonu sertleşti. "Zaten bence dört beş gün karakolda alıkoyarlar, ona hazırlıklı git. Öbür gün sabah buraya seni almaya gelirim. Karakola beraber gideriz."

Ağabey kömür ateşine bir göz attı ve bir süre sustu. Erimekte olan karın şıpırtıları dalga seslerine karışıyordu.

"Tüm bu olanlar bir yana..." diye konuşmaya başladı ağabeyi, ama aniden duruverdi. Sonra sanki hiçbir şey olmamış gibi samimi bir üslupla konuşmaya devam etti. "Senin de geleceğini düşünmen gerek. Ailede desen, öyle ahım şahım bir para yok. Bu senenin mahsulü berbat. Sana anlatsam da bir faydası olmayacağını biliyorum ama bizim bankanın durumu da tehlikeye girdi, ciddi bir kargaşa ortamı var. Buna gülebilirsin ama sanatçı ya da başka şey ol, en önemlisi kendini nasıl geçindireceğini düşünmek zorunda-

sın. Bundan sonra, sanki hayata yeni başlıyormuşsun gibi çok çaba sarf etsen iyi olacak. Ben artık gideyim. Hida ve Kosuge benim otelde kalırsa daha iyi olur. Burada her akşam şamata yaparsanız tatsızlık çıkabilir."

12

"Ne iyi arkadaşlarım var, değil mi?"

Yozo, arkasını Mano'ya dönmüş hâlde yatıyordu. O geceden sonra, Mano daha önceki günler gibi çekyatta yatar olmuştu.

"Evet... özellikle de Kosuge adlı bey," dedi sessizce yatakta dönerken. "İlginç biri gerçekten."

"Öyledir. Bu arada henüz çok genç o. Benimle üç yaş arası, yani yirmi iki daha. Ölen erkek kardeşimle akrandı o. Adam hep benim kötü yanlarımı taklit eder. Hida ise çok özeldir. Artık kendi ayakları üzerinde duruyor. Sağlam biridir." Konuşmaya bir süre ara verdikten sonra alçak sesle ekledi. "Ne zaman böyle bir nane yesem tüm gücüyle benimle ilgilenir. Ikına sıkına bize ayak uydurur. Başkalarına hep güçlü dursa da bize karşı gayet ürkektir. Bu hiç doğru değil."

Mano yanıt vermedi.

"O kadın mevzusundan bahsedeyim mi size?"

Hâlâ sırtı Mano'ya dönüktü ve elinden geldiğince usulca söylemişti bunu. Yozo'nun canını sıkan bir şeyler olduğun-

da ondan nasıl kaçınacağı hakkında hiçbir fikri yoktu. Bunun yerine o tatsızlığı pervasızca sonuna kadar götürmek zorunda hissetmek gibi acınacak bir huyu vardı.

"Beş para etmez bir hikâye bu." Mano daha hiçbir şey söylemeden Yozo anlatmaya başladı.

"Zaten birilerinden duymuşsundur. Adı Sono. Ginza'daki bir barda çalışıyordu. O bara üç, bilemedin dört kez dışında gitmişliğim de yok sahiden. Hida ve Kosuge de bu kadın hakkında hiçbir şey bilmiyor. Ben de anlatmadım." Anlatmayı bıraksam mı? "Beş para etmez bir hikâye işte. Sono, hayatın zorlukları yüzünden öldü. Anlaşılan o ki ölümünün arifesine kadar karşılıklı olarak çok farklı şeyler düşünüyormuşuz. Sono denize atlamadan önce, 'Var ya, sen benim öğretmene benziyorsun,' gibi bir laf etti. Nikâhsız yaşadığı bir kocası vardı. İki üç yıl öncesine kadar ilkokul öğretmenliği yapıyormuş. Ben niçin o kadınla birlikte ölmeye niyetlendim dersin? Herhalde âşıktım da ondan."

Bu adamın sözlerine artık inanmamız mümkün değil. Neden kendilerinden bahsederken bu denli beceriksiz oluyorlar acaba?

"Böyle göründüğüme bakma, ben solcular için çalışıyordum. Bildiri dağıtmak, protesto gösterileri düzenlemek gibi karakterime aykırı şeyler yapıyordum. Saçma... Ama çok çile çektim. Lider olmanın cazibesine kapılmıştım sadece. Yoksa hiç bana uyacak işler değil. Ne kadar çabalarsam çabalayayım illaki dağılacaktım. Bu gidişle çok geçmeden dilenci de olurum. Ailem de iflas ederse o günden itibaren karnımı doyuramayacağım. Elimden gelen tek bir iş de yok ki, off, dilenci olacağım belli ki..."

İşte o böyle konuştukça kendimi yalancı ve sahtekâr biri gibi hissediyorum, ne büyük bir acı bu!

"Ben kadere inanırım. Olay çıkaracak değilim. Aslında ben resim yapmak istiyorum. Karşı konulmaz bir şekilde istiyorum bunu." Başını hatır hutur kaşıdı ve güldü. "Keşke güzel resim çizebilseydim."

Keşke güzel resim çizebilseydim, diyor. Hem de bunu gülerek söylüyor. Bu gençler, hiçbir şeyi açık açık söyleyemiyorlar. Özellikle de gerçek duygularını bir gülümseme ardına gizliyorlar.

13

Tan ağardı. Gökyüzünde tek bir buluttan iz yoktu. Dünkü kar neredeyse tamamen eriyip gitmişti. Sadece biraz çamların gölgesinde, taş basamakların diplerinde kalmıştı; rengi griye dönmüştü şimdi. Denizin üzerinde yoğun bir sis tabakası vardı ve sisin içinde şuradan buradan balıkçı teknelerinin motor sesleri geliyordu.

Başhekim sabah erkenden Yozo'nun odasına geldi. Yozo'nun vücudunu titizlikle muayene ettikten sonra gözlüğünün gerisindeki küçük gözlerini kırpıştırarak konuştu:

"Epey toparladınız. Yine de dikkat edin kendinize. Polise ben de detaylıca açıklarım henüz normal hâlinize dönmediğinizi. Mano, yüzdeki sargıyı artık çıkarabilirsin."

Mano derhal Yozo'nun bandajını çıkardı. Yara iyileşmişti. Kabuğu bile sıyrılmış, yalnızca kırmızımsı beyaz lekeler kalmıştı.

"Böyle bir şey söyleyeceğim için affınıza sığınırım ancak bundan böyle derslerinize odaklanın lütfen."

Başhekim böyle söyleyip mahcup olmuşçasına gözlerini denize doğru çevirdi.

Yozo da, kimbilir neden, huzursuz hissetti. Yatağın üzerinde oturmuştu, çıkardığı giysisini tekrar giyerken suskundu.

O sırada yüksek perdeden bir kahkaha sesiyle birlikte kapı açıldı; Hida ve Kosuge odaya paldır küldür daldı. Hepsi birbirine günaydın dedi. Başhekim de bu ikisine sabah selamı verip ardından kem küm ederek lafa girdi:

"Bugün artık son gününüz burada. Sizi özleyeceğiz."

Başhekim oradan ayrıldıktan sonra ağzını ilk açan Kosuge oldu.

"Kurnaz biri. Suratı ahtapota benzemiyor mu?" Onlar, insanların yüzüne pek meraklıdır. Suratlar üzerinden insana değer biçmek isterler. "Yemekhanede onun resmi var hani. Nişanları falan var."

"Berbat bir resim o."

Hida, omzunun üzerinden bunu söyleyip balkona çıktı. Bugün ağabeyin kimonosunu ödünç alıp giymişti. Kahverengi tok bir kumaşı vardı. Hida huzursuzca yakasıyla oynayarak balkondaki sandalyeye oturdu.

"Buradan bakınca Hida'da bir lider havası var," deyip Kosuge de balkona çıktı.

"Yo'cuğum! İskambil oynar mısın?"

Balkona sandalye çıkaran üçlü orada abuk sabuk bir oyuna başladı.

Mücadelenin ortasında Kosuge ciddi bir havayla mırıldadı:

"Hida, çok kasıntısın."

"Salak! Esas sen öylesin! Ne o el hareketleri falan?!"

Üçü kıs kıs gülmeye başladı. Sonra da aynı anda çaktırmadan yan balkona birer bakış attılar. 1 ve 2 numaralı

odadaki hastalar güneşlenmek için şezlonglarına uzanmıştı. Yüzleri kızarmış hâlde bu üçünün hâline gülüyorlardı.

"Acayip rezil olduk! Siz farkında mıydınız?"

Kosuge ağzını kocaman açtı ve Yozo'ya göz kırptı. Üçü kontrolsüz bir şekilde gülmekten kırılıyordu. Onlar sık sık böyle soytarılıklar sergilerdi. Kosuge "İskambil oynar mısın?" dediğinde Yozo da Hida da çoktan onun gizli niyetini algılamıştı. Senaryoyu son ânına kadar ezbere biliyorlardı. Bu gençler, güzel bir sahne düzeni buldular mı nedense bir oyun sergileme isteği duyarlar. Belki de anı olsun diyedir. Şu anda bu sahnenin fonunda, sabah saatlerindeki deniz var. Ne var ki bu defaki kahkaha sesleri, kendilerinin bile tahmin edemeyeceği kadar büyük bir olaya sebep oldu. Mano, sanatoryumun başhemşiresi tarafından azarlandı. Gülüşmelerinden beş dakika sonra Mano başhemşirenin odasına çağrıldı ve "Sessiz olun!" diye çok sert bir şekilde azar işitti. Ağlamaklı hâlde odadan dışarı fırladı, iskambili bırakıp odada miskinlik eden üç arkadaşa olanları anlattı.

Duydukları bu haber üzerine üçünün de yüreğini ateş aldı ve bir süre sadece birbirlerine bakakaldılar. Coşkuyla sergiledikleri numaralar, susmalarını emredip onlarla alay ederek darmadağın etmişti. Bunun neredeyse ölümcül olduğu bile söylenebilirdi.

"Hayır, bir şeyim yok," dedi Mano, asıl onları teselli edercesine. "Bu koğuşta ağır hasta hiç yok. Ayrıca dün de 2 numaralı odadaki hastanın annesiyle koridorda karşılaştığımızda neşeli olmanızın iyi olduğunu söyledi, gayet memnundu. 'Her gün sizin muhabbetlerinizi dinleyip gülüyoruz sürekli,' bile dedi. Bir sorun yok yani. Önemli değil."

"Olmaz!" Kosuge kanepeden kalktı. "Bir sorun var elbet-

te. Bizim yüzümüzden siz rezil oldunuz. Başhemşire neden bizimle doğrudan konuşmuyor? Onu buraya getirsenize! Bizden bu denli hoşnutsuzsa şimdi hemen taburcu etsinler madem! Her zaman taburcu etmek ellerinde!"

Üçü de tam o anda hastaneden ayrılmayı kafaya koymuştu. Özellikle Yozo, bir arabaya binip sahil boyunca oradan uzaklaşan bu dörtlünün neşeli hâlini gözünde net bir şekilde canlandırıyordu.

Hida da kanepeden kalkıp gülerek şöyle dedi:

"Yapalım mı? Hep beraber başhemşirenin odasına dalalım mı? Kolaysa bizi de azarlasın!"

"Hadi çekip gidelim." Kosuge sessizce tekmeyi bastı kapıya. "Böyle dar kafalı bir hastane hiç keyif vermiyor. Fırça atsınlar, umurumda değil. Ama bizi fırçalama sebebi olan düşünce tarzları çok berbat. Bizi âdeta suçlu ergenler gibi gördükleri ortada! Kafası çalışmayan, burjuva havasından geçilmeyen, dönemin sıradan gençleri olduğumuzu sanıyorlar!"

Konuşması bitince kapıyı bu kez de kuvvetlice tekmeledi. Sonra da artık dayanamamış gibi kahkahalara boğuldu.

Yozo güm diye ses çıkararak yatağa attı kendini. "Öyleyse ben de aşkın yüceliğini savunan saf biri oluyorum bu durumda. Yok artık!"

Bu barbarların hakaretleri karşısında hâlâ ateş püskürseler de bu konuyu tekrar düşündüklerinde işi şakaya vurmaya çalışırlar. Bu çocuklar hep böyledir.

Oysa Mano açık yürekliydi. Kollarını arkadan kavuşturup kapının yanındaki duvara yaslandı. Kalkık olan üst dudağını mahsus iyice bükerek konuştu:

"Evet, aynen öyle. Bu kadarı da fazla! Daha dün gece

başhemşire, odasına bir sürü hemşireyi toplayıp *karuta** oynarken, şamata yaparken iyiydi ama!"

"Öyle cidden. Gece saat on ikiyi geçmiş, hâlâ çene yarıştırıyorlardı. Kadının pek kafası çalışmıyor herhalde," diye mırıldandı Yozo, sonra başucunda dağınık hâlde duran karakalem kâğıtlarından birini alıp sırtüstü yatarak ona bir şeyler çiziktirmeye başladı.

"Kendisi kötülük yapan biri olunca başkalarının içindeki iyiliği de anlamıyor tabii ki. Söylentilere göre başhemşire, başhekimin metresiymiş."

"Demek öyle? Takdire şayan." Kosuge pek bir neşelenmişti. Bu gençler, insanların skandallarını erdem gibi düşünür. Gelecek vadeden kişiler oldukları kanısındadırlar. "Bay Nişan'ın bir de metresi var demek! Takdire şayanmış."

"Cidden yani, sizler kötü bir şey yapmıyorsunuz ki, masum şeyler konuşup gülüyorsunuz; bunu nasıl anlamaz bilmiyorum! Hiç dert etmeyin onu, istediğiniz kadar yaygara yapın, en iyisi! Hiç sorun değil. Tek bir gününüz var zaten. Sizler ki kimseden laf duymamış, iyi aile çocuklarısınız..." Bir elini yüzüne götürdü ve aniden alçak sesle ağlamaya başladı. Bir yandan ağlarken kapıyı açtı.

Hida onu durdurmaya çalıştı. "Başhemşireye gitmen bir işe yaramaz. Bırak lütfen. Önemli değil zaten."

Mano, iki eliyle yüzünü kapatmış hâlde iki üç kez başını salladı ve koridora çıktı.

"Pek doğrucu." Mano odadan çıktıktan sonra Kosuge sırıtarak kanepeye oturdu. "Ağlayıverdi! Kendi sözleri başını döndürdü. Normalde yetişkin gibi laflar ediyor ama kadın işte, ne yaparsın."

---

* 16. yüzyıldan sonra Japon kültürünün bir parçası hâline gelen oyun kartları. *–çn*

"Garip biri." Hida daracık odada sarsakça dolanıyordu. "Ben ta en baştan beri onun garip biri olduğu fikrindeydim. Acayip resmen. Ağlayarak dışarı fırladığında çok şaşırdım. Umarım başhemşirenin oraya gitmemiştir."

"Sanmam ki öyle olsun." Yozo sakin bir ifade takınarak cevapladı ve çiziktirdiği karakalem kâğıdını Kosuge'ye doğru fırlattı.

"Başhemşirenin resmi mi?" Kosuge bir kahkaha patlattı.

"Hadi ama," diyen Hida dikilerek karakalem kâğıdına göz gezdirdi. "Dişi bir canavar demek... Şaheser olmuş bu resmen. Benziyor mu, sen ne dersin?"

"Tıpatıp! Bir defa başhekimin yanında bu odaya gelmişti ya. Çok başarılı kesinlikle. Kalemini versene bir..." Kosuge, Yozo'nun kalemini aldı ve karakalem kâğıdına bir şeyler ekledi. "Şuraya bir de boynuz yapalım. Daha çok benzedi! Başhemşire odasının kapısına assak mı?"

"Dışarı yürüyüşe çıkalım." Yozo yataktan kalkıp gerindi. Gerinirken de kendine küçük bir iltifatta bulundu:

"Karikatür ustası."

14

Karikatür ustası! Artık ben de yavaş yavaş sıkılmaya başladım. Bu, popüler bir roman olamayacak herhalde? Gerilmeye meyilli sinirlerime karşı ve korkarım sizlerin benzer durumdaki sinirlerinize karşı biraz olsun deva olabilir diye başladığım bir metindi bu. Ancak görünen o ki çok safmışım. Eğer romanım bir klasik olursa –of, aklımı mı yitirdim acaba– sizler böylesi açıklamalarımdan rahatsız olacaksınız muhtemelen. Kendi kafanıza göre, yazarın hiç aklına gelmeyen noktalara kadar tahminlerde bulunacaksınız ve bunun neden bir başyapıt olduğunu haykıracaksınız.

Ah, artık ölmüş usta yazarlara ne mutlu! Zırvalıklara imza atan hayattaki yazarlar ise eserlerinin mümkün olduğunca çok sayıda insan tarafından sevilebilmesi için alın teri döküyor ve mantıksız dipnotlar ekleyip duruyor. Sonuç olarak da orta karar açıklamalarla dolu beş para etmez bir eser çıkıyor ortaya. Ne yazık ki kendi suratıma bir pasta fırlatıp, "Kendine gel, dostum!" diye bağıracak metanetten de yoksunum.

İyi bir yazar olamayacağım anlaşılan. Soytarının biri ol-

duğumu söylüyorlar. Aynen öyle. Büyük bir keşif yaptım! Gönlümün ta derinlerinden başlayarak soytarının biriyim ben. İşte bu saflığın içinde birazcık nefes alıp dinlenebiliyorum. Of, artık hiçbir şey umurumda değil. Beni rahat bırakın! Zirvesini gördüğüm soytarılık yaşantım artık burada son bulmuş gibi duruyor. Hem de rezil, çirkin ve pis bir şekilde solmuş.

Mükemmele olan özlem. Başyapıtın cazibesi.

Ah, Mucizelerin Yaratıcısı, yetti artık! Neden Ben?

Mano, banyoya sığındı. Dilediğince ağlamak niyetindeydi. Ancak o kadar da ağlayamadı. Lavabonun aynasına baktı, gözyaşlarını sildi, saçını düzelttikten sonra gecikmiş bir sabah kahvaltısı için yemekhaneye yöneldi.

Yemekhane girişinin yakınındaki masada 6 numaralı odadaki üniversite öğrencisi, şimdi boş olan çorba tabağını önüne koymuş, içi sıkılmış bir hâlde oturuyordu.

Mano'yu görünce gülümsedi. "Hastanız toparladı gibi, değil mi?"

Mano durakladı, masanın ucunu sıkıca kavrayarak yanıtladı:

"Evet, artık sürekli şakalar yapıp bizi güldürüyor."

"Ne güzel... Ressammış diye duydum ama?"

"Evet, mükemmel resimler çizmek istiyorum, deyip duruyor hep." Bunu söylerken kulaklarına kadar kızardı. "Ciddi biri. Ciddiyetinden ötürü... Ciddiyetinden ötürü de acılarla karşılaşıyor işte."

"Öyledir tabii. Öyle olur," diye içtenlikle Mano'yla hemfikir olan üniversitelinin de yüzü kızarmıştı.

Bu üniversite öğrencisinin yakında taburcu olacağı kesinleşmiş olduğundan gitgide hoşgörüsü artıyordu.

Bu saflığa ne diyorsunuz? Sizler böylesine bir kadından hoşlanır mısınız? Kahretsin! Eski kafalı bulduysanız beni gülün madem. Of, bu nefes arasının da benim için tadı kaçtı. Bir tek kadını bile, dipnot eklemeksizin sevemez oldum. Aptal bir adamım; dinlenmeyi bile beceremiyorum.

15

"İşte şurası! Şu kaya."

Yozo, armut ağaçlarının kuru dalları arasından yer yer görünen büyük, düz bir kayayı işaret ediyordu. Kayanın oyuklarında tek tük dünden kalan karlar duruyordu.

"Atladığımız yer orasıydı," dedi Yozo, numaracı bir tavırla gözlerini devirerek.

Kosuge susuyordu. Yozo'nun yüreğindekileri tahmin etmeye çalışıyor, gerçekten de bunları içi rahat bir şekilde mi söylüyor diye merak ediyordu. Yozo'nun da içi pek rahat olmamakla birlikte lafları zorlama değilmiş gibi söyleyebilecek kadar yeteneği vardı.

"Dönelim mi?" Hida, *kimono*sunun etek ucunu iki eliyle birden kıvırdı.

Üçü, kumsalda geriye doğru yürümeye başladı. Deniz sakindi. Öğle vaktinin güneşi altında pırıl pırıl parlıyordu.

Yozo, denize bir taş fırlattı.

"Rahatlıyorsun. Şimdi atlayınca hiçbir dert tasa kalmıyor. Borçlarmış, okulmuş, memlekettekilermiş, pişmanlıklarmış, başyapıtlarmış, utançlarmış, Marksizm'miş, sonracı-

ğıma dostlarmış, ağaçlar çiçeklermiş, hiçbiri artık umurunda olmuyor. Bunu fark ettiğim anda ben o kayanın tepesinde bastım kahkahayı. Rahatlıyorsun işte."

Kosuge heyecanını gizlemek için rastgele deniz kabukları toplamaya başladı.

"Bizi de cezbetme sakın!" diyen Hida zorla bir kahkaha savurdu. "Berbat tercihlerin var."

Yozo da gülmeye başladı. Üçünün ayak bastığı kumdaki çıtırtılar, hoş bir şekilde kulaklarında yankılanıyordu.

"Kızmayın ama... Bu şimdi anlattıklarım biraz abartıydı," dedi Yozo, Hida ile omuzları birbirine sürterek yürürlerken. "Fakat şimdi söyleyeceklerimse gerçek: Kadının denize atlamadan önce fısıldadıkları."

Kosuge merak fışkıran gözlerini sinsice kısmış, kasten ikisinden biraz uzakta yürüyordu.

"Hâlâ kulaklarımda çınlıyor. 'Bizim oraların ağzıyla konuşmayı özledim,' diyor. Memleketi ta güneyde."

"Yok artık! O kadar da değil!"

"Gerçekten. Ciddi söylüyorum. Aman işte, böyle basit biriydi."

Büyük bir balıkçı teknesi kumsala çekilmişti, hiç hareket yoktu. Yan tarafında çapı iki veya iki buçuk metre civarı, çok güzel iki balık sepeti duruyordu. Kosuge topladığı deniz kabuklarını teknenin siyah olan bordasına var gücüyle fırlattı.

Üçü de boğuluyormuş gibi huzursuz hissediyordu. Şayet bu sessizlik bir dakika daha devam edecek olursa kendilerini tereddütsüz denize atabilirlerdi.

Kosuge aniden çığlık attı.

"Bakın, bakın!" İlerideki sahili işaret ediyordu. "1 numaralı ve 2 numaralı odadakiler orada!"

Beyaz renkteki mevsimsiz güneş şemsiyelerini açmış olan iki kız onlara doğru ağır ağır yürümekteydi.

"Şuna bak sen!" Yozo da yeniden canlanmış gibiydi.

"Muhabbet açsak mı?" Kosuge tek ayağını kaldırıp ayakkabısındaki kumları silkelerken Yozo'nun suratına baktı. Tek bir komutla dörtnala kalkacaktı.

"Dur! Bir dur!" Hida asabi bir yüz ifadesiyle Kosuge'yi omzundan tuttu.

Güneş şemsiyeleri duraklamıştı. Bir süre bir şeyler konuştular, sonra çark edip bizim üçlüye sırtlarını döndüler ve yeniden sessizce yürümeye koyuldular.

"Peşlerinden gidelim mi?" Bu kez yerinde duramayan Yozo idi. Başını eğmiş olan Hida'nın yüzüne bir bakış attı. "Neyse boş ver."

Hida, yalnızlık duygusuna kapılmıştı. Bu iki dostundan gitgide uzaklaşırken kanının çekildiğini iliklerinde hissediyordu. Geçim derdinden mi acaba, diye düşündü. Hida'nın yaşantısı hayli mütevazıydı.

"Yine de iyi ama." Kosuge, Batılılar gibi omzunu silkti. Bir şekilde ortamı düzelteyim diye çabalıyordu. "Bizim gezintiye çıktığımızı görünce heveslenmişlerdir. Gençler de ondan. Pek sevimli görünüyorlar. Bir tuhaf oldum. Aa! Deniz kabuğu topluyorlar! Beni taklit etmeye cüret ediyorlar."

Hida fikrini değiştirdi ve gülümsedi. Endişeyle bakan Yozo'yla göz göze geldi. İkisinin de yanakları kızardı. Biliyorlar. Birbirlerini teselli etme isteğiyle dopdolu ikisi de. Onlar zayıflara şefkat gösterir.

Üçü de ılık bir meltem eserken ötedeki güneş şemsiyelerine bakarak yürüdü.

Sanatoryumun beyaz binasının alt tarafında Mano,

ayakta onların dönmesini bekliyordu. Alçak bir kapıya dikmesine yaslanmış, güneş gözünü kamaştırıyormuşçasına sağ elini alnına siper etmişti.

16

Son gecelerinde Mano çok neşeliydi. Herkes yatağına girdikten sonra mütevazı ailesini, topluma mal olmuş atalarını uzun uzun anlattı. Gecenin ilerlemesiyle birlikte Yozo'nun ağzını bıçak açmaz oldu. Her zamanki gibi Mano'ya sırtını döndü. Yarım ağızla onu yanıtlarken başka şeyler düşünüyordu.

Mano sonra gözünün üzerindeki yara izinden bahsetmeye başladı.

"Ben üç yaşındayken," diye rahatça konuşmaya çalıştı ama olmadı. Boğazına bir yumru oturdu. "Gaz lambasını devirip yanmışım. Çok fenaydı. Uzun bir süre korkunç derecede utandım bu yaradan. İlkokula giderken bu yara izi çok çok daha büyüktü. Okuldaki arkadaşlarım benimle hep 'Ateş böceği, ateş böceği!' diye..." Bir an sustu. "Öyle seslenirlerdi işte bana. Ben de her defasında illaki bir gün intikamımı alacağımı düşünürdüm. Evet ya, cidden öyle düşünürdüm. Önemli biri olacaktım." Kendi kendine gülmeye başladı. "Garip, değil mi? Önemli biri olabilirmişim gibi... Gözlük mü taksam acaba? Bu yara izini biraz kapatır mı dersiniz?"

"Sakın! Esas o zaman garip olursunuz!" Yozo öfkelenmişçesine lafını bölmüştü. Bir kadını sevdiğinde ona karşı kasten sert davranan eski kafalılardandı o da belli ki. "Bu hâlinizde sorun yok. Öyle göze batmıyor. Artık uyusak? Yarın erken kalkacağız."

Mano sustu. *Yarın ayrılacaklar. Zaten yabancıydılar. Utan kendinden! Utan kendinden! Ben kendimce gururlu duracağım.* Öksürdü, derin bir iç çekti, sonra gürültüyle yatağında dönüp durdu.

Yozo bilmezlikten geliyordu. Kızın kafasına neyi taktığını söyleyemezdi.

Onlardansa dalgaların ve martıların sesine kulak verelim. Sonra da şu dört günlük yaşantılarını ta en baştan itibaren yeniden düşünelim. Kendilerine realist diyenler, şöyle düşünebilir: Bu dört gün ironiyle doluydu. Şayet öyleyse, cevaplayayım. Benim yazdığım bu metin, editörümün masasındaki büyük seramik çaydanlığın nihalesi görevini yapmış gibi kocaman siyah bir yanık lekesiyle bana geri gönderilirse bu da bir ironidir. Metresinin karanlık geçmişine laf edip bir sevinip bir üzülmek de ironidir. Bir rehin dükkânının kapısından girerken bile üstünü başını düzeltip aciz duruma düştüğünü göstermemeye çalışmak da bir ironidir. Bizler ironik hayatlar yaşıyoruz. Böyle bir gerçeğin altında ezilmiş bir adamın kendini zorlayarak gösterdiği sabırlı duruştur bu. Eğer ki bunu anlayamıyorsan, sen ve ben sonsuza dek yabancı kalacağız demektir. İroni illaki olacaksa, düzgün yapılmış ironi olmalı. Gerçek bir yaşantı. Of, bu bana çok uzak. Ben en azından insani duygularla dopdolu geçen şu dört günü ağırdan alarak özleyeyim. Şu dört günün anıları, beş yıllık, on yıllık yaşantımdan daha değerli

olabilir. Şu dört günün anıları, evet, tüm hayatımdan daha değerli olabilir.

Mano'nun uyurken aldığı sakin nefesler duyuluyordu. Yozo yüreğindeki çalkantılara artık dayanamıyordu. Yatakta Mano'ya doğru dönmek için uzun bedeniyle kıvrıldığında kulağının dibinden sert bir sesin fısıltısı geldi:

"Sakın ha! Ateş böceğinin güvenine ihanet etme!"

17

Tan yavaştan ağardığında ikisi de çoktan uyanmıştı. Yozo bugün taburcu oluyor. Ben bugünün gelmesinden korkuyordum. Bu, beceriksiz bir yazarın yüreksiz duygusallığı olsa gerek. Bu romanı yazarken ben, Yozo'yu kurtarmak istemiştim. Yok, bir Byron olma şansını kaçıran şu sinsi tilkiyi affetmenizi istedim. Acılarımın derinlerinde gizli tek dileğim buydu; ama bugünün yaklaşmasıyla birlikte eskisinden daha da beter bir yalnızlığın Yozo'ya ve bana sessiz bir saldırı gibi geldiğini anlar oldum. Bu roman bir başarısızlık oldu. Büyük sıçrama yapan da olmadı, dünyevi arzularından arınan da. Sanırım üslup konusunu fazla kafaya takmışım. Bu yüzden roman bayağılaştı bile. Kimsenin duymak istemediği çok fazla şey anlattım. Dahası değinilecek çok daha önemli şeyleri de atladığımı hissediyorum. Bu biraz ukalaca bir laf olacak, fakat eğer ki uzun bir yaşam sürüp de yıllar sonra bu romanı elime alacak olursam, kimbilir nasıl da kahrolurum. Muhtemelen daha birinci sayfayı okumayı bile bitirmeden kendime hissettiğim nefrete dayanamayıp kitabı kapatırım. Dönüp de önceki bölümleri okuyacak gü-

cüm daha şimdiden yok. Evet, yazar kendini açık etmemeli. Bu, yazarın yenilgisi demek olur. İnsanoğlu güzel duygularla berbat edebi eserler ortaya çıkarır. Bu sözü üçüncü kez tekrarlıyorum. Bu düşüncemin arkasındayım.

Ben edebiyattan anlamıyorum. En baştan bir kez daha yazmayı denesem mi? Sizce mesela nereye müdahale ederek başlasam iyi olur?

Bizzat ben kaos ve özgüvenin vücut bulmuş hâli değil miyim? Bu roman da sadece ondan ibaret değil mi? Of, ben neden her şeyi bir sonuca ulaştırmakta bu kadar aceleciyim? Neden tüm düşüncelerimi bir hükme bağlamadan yaşayamıyorum? Böylesine bir huyu kimden aldım?

Yazsam mı? Seişoen'deki son sabahı yazayım. Artık ne olacaksa olsun.

Mano, manzarayı görsün diye Yozo'yu hastanenin arkasındaki tepeye davet etti.

"Manzarası harikadır! Şimdilerde Fuji Dağı bile görünüyor!"

Yozo simsiyah yün atkıyı boynuna sardı. Mano hemşire üniformasının üzerine çam iğnesi desenli *haori*sini giydi. Kırmızı yünden yapılmış şalını yüzü artık görünmeyecek kadar sarıp sarmaladı. İkisi birlikte tahta sandaletlerini giyip Seişoen'in arka bahçesine çıktı. Bahçenin hemen kuzeyinde kızıl topraklı bir yar yükseliyordu. Dar bir demir merdiven vardı. Mano, o merdiveni çevik adımlarla önden çıktı.

Arka tepeyi kesif bir şekilde kuru otlar bürümüştü ve her yer kırağıyla kaplıydı.

Mano her iki elinin parmak uçlarına beyaz soluğunu üfleyerek ısıtırken koşarcasına patikaya tırmandı. Patikanın hafif bir eğimi vardı ve kıvrılarak ilerliyordu. Yozo da kıra-

ğıya basa basa onu takip ediyordu. Buz kesen havada keyifle ıslık çaldı. Kimsecikler bulunmayan bir tepe. Her şeyi yapabilirdi burada. Mano'nun öyle kötü endişelere kapılmasını istemiyordu.

Havzaya doğru indiler. Burayı da kuru otlar bürümüştü. Mano durdu. Yozo da beş altı adım berisinde durdu. Hemen yan tarafta beyaz bir çadır vardı.

İMano o çadırı göstererek konuştu:

"Burası güneş banyosu alanı. Hastalığı hafif olanlar, soyunup burada toplanır. Evet, bu mevsimde bile!"

Çadırın üzerinde de kırağı parlıyordu.

"Tırmanalım haydi."

Neden olduğunu bilmese de içi içine sığmıyordu.

Mano, yeniden koşmaya başladı. Yozo da onu takip etti. Karaçamların sıralandığı dar bir yola geldiler. İkisi de yorulmuştu; sarsak adımlarla yürümeye başladılar.

Yozo, nefes nefese kalmış hâlde yüksek sesle konuşmaya başladı:

"Yılbaşında burada mı olacaksın?"

Başını bile çevirmeksizin yüksek sesle yanıtladı:

"Hayır, Tokyo'ya dönmeyi düşünüyorum."

"Öyleyse muhakkak beni de ziyarete gel. Hida ile Kosuge de neredeyse her gün bana uğrar. Yani tabii Yılbaşını hapishanede geçirmezsem... Umuyorum ki her şey yoluna girecek."

Henüz görmediği savcının iç açıcı güler yüzünü kafasında çizmişti bile.

Burada bitirmeli miyim? Eski ustalar böyle bir noktada hikâyeyi imalı bir şekilde bağlardı. Ne var ki Yozo da ben de hatta muhtemelen sizler de böyle züğürt tesellilerinden

bıktınız. Yılbaşıymış, hapishaneymiş, savcıymış, umurumuzda değil. Ta baştan beri acaba hiçbirimiz savcı konusunu önemsedik mi? Biz sadece o dağın zirvesini merak ediyoruz. Orada ne var? Acaba ne olabilir? Ufacık bir umut bağlıyoruz oraya.

Sonunda zirveye ulaştılar. Tepesi hafifçe düzleştirilmiş ve otuz metrekare civarında kızıl toprak çıplak kalmıştı. Tam ortasında kütüklerden yapılmış alçak bir kare çardak vardı. Bahçe taşlarına* varıncaya kadar her yerine bir düzen hâkimdi ve her şey kırağıyla kaplanmıştı.

"Of ya! Fuji görünmüyor!" diye haykırdı Mano, burnunun ucu kıpkırmızı olmuştu. "Bu uçtan açık seçik görünürdü."

Doğudaki bulutlu gökyüzünü işaret etti. Sabah güneşi henüz yükselmemişti. İnanılmaz renklere bürünmüş parçalı bulutlar hareketlendi, sonra durgunlaştı, yeniden ağır ağır süzülmeye başladı.

"Yok ya, hiç sorun değil."

Hafifçe esen meltem yüzlerini yalıyordu.

Yozo uzaklardaki denize doğru baktı tepeden. Hemen ayaklarının dibinde doksan metrelik uçurum uzanıyor, Enoşima ayaklarının dibinde küçücük görünüyordu. Yoğun sabah sisinin derinliklerinde deniz suyu usul usul salınıyordu.

Sonra... Sonrası yok, sadece bu kadar.

SON

* Manzara amaçlı klasik Japon bahçelerinin en temel dekorasyon unsurlarından biridir. *–çn*

"Önceki gece Tamotogaura'da bir çifte intihar yaşanmış, bir adam ile kadın birlikte denize atlamıştı. Adam avdan dönen bir balıkçı teknesi tarafından denizden çıkarılmıştı ve yaşıyordu. Gelgelelim kadının bedeni bulunamamıştı."

Yirminci yüzyıl Japon edebiyatının önde gelen yazarlarından, sıradışı hayatıyla da meşhur Osamu Dazai otobiyografik öğeler taşıyan *Soytarı Çiçekleri*'ni ikinci intihar denemesinden sonra, 1935 yılında yayımladı. Dazai'nin yer yer dördüncü duvarı yıkarak okura birebir seslendiği kısa roman, yazarın *İnsanlığımı Yitirirken*'in baş karakteri Yozo Oba'yla ilgili kaleme aldığı ilk eser.

Yozo Oba, sevgilisi Sono'yla birlikte Kamakura'da denize atlayarak intihar eder. Sevgilisi ölür, Yozo ise balıkçılar tarafından kurtarılır ve deniz kenarındaki bir sanatoryuma yatırılır. Vaktini diğer hastalarla, ziyarete gelen dostlarıyla ve hemşiresiyle geçirirken herkes Yozo için neşeli, hatta soytarıca bir atmosfer yaratmaya çalışır. Yozo ise hatalarla dolu geçmişini, umutsuz geleceğini düşünmektedir.

Japon
Klasikleri 29

ithaki

www.ithaki.com.tr

9 786052 651995

/ithakiyayinlari

www.ithakiyayingrubu.com